ԱՐԵՏԱՐԵՐ

ՈՒՄՈՒՐ Ը ՏԻՆԻՅԷ,

ԻԼՄԻՅԷ, ՊԷՅԹԻՅԷ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻՅԷՅԷ ՏԱ՞Ր ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ՃԻԼՏ 34. ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 19, 1891. Ն՝ 38

ՄԷՎԱՏՏ Ը ՄԻԻՆՏԷՐԻՃԷ

Սահիֆէ

Աղլահը կէօրմէք 297
Աղլահա թէվէքքիւլ (Շե՛ր) 297
"Պալըգ Ավընա կիտէճէյիմ" 297
Քիլիսէնին Ումուրընը Քի՞մէր Իտարէ Էթ-
մէլի Տիրէր 298
Ազգէնին կէօրտիւյիւ Իշ 299
Սինաք Ը Բամիհ Եըլարզը 299
Պաշ Ադրըսը 300
Մուհարբերաթ . —
Խրիսթիյանլարը Ճան Թէլասը Պապընտա
Զալըշմաղա Նէ՞ Եօլլար Իլէ Թէշվիգ
Էտէ Պիլիրիզ 301
Ֆէտաքէարլըգ 301
Ի՛լանաթ 302
Շու՛ունաթ Ը Սիյասիյէ 303
Ազճէլերին Ցիյ՛աթը 304

ԱՒԵՏԱՐԵՐ. Հէր հաֆթա ճումա էրթէսի կիւնիւ նէշր օլունուր։

Մէմալիք ի Շահանէ վէ տիյար Ը հանկիպիչ իչիւն սէնէյիյի պէր վէճի ի փէշին 1 1/2, վէ ալթը այլըդը 3/4 Մէճիտիյէ, վէ պիր նիւսխէսի 30 փարա օլուպ, փօսթա իւճրէքի բարաֆրմըզա 'ա՞իտ տիր։

Ղազէթայա տերմ իչիւն բանրիրաք վէ ապոնէ հազրլմագ, վէ փօսթայա 'ա՞իտ մէվատտ իչիւն մէքթուպ վէ ազչէ խսբանպօլտա Ամերիգան խանընտա Մր. Հ. Ս. Պարնըմ իսմինէ կէօնտէրիլմէյի տիր։

Ամերիգան Միսիոներլերի Շերբէթի Թարաֆընտան,
ՍԱՀԻՊ Ի ԻՍԹԻՆԱԶ, Ճ. Ֆ. ԿՐԻՆ
ՄԻՒ՞ԷԼԼԻԳ, Հ. Ս. ՊԱՐՆԸՄ

ԱԼԼԱՀԸ ԿԷՕՐՄԷՔ

"Նէ՞ միւպարէք տիր դալալի վաք օլանլար, զիրա անլէր Աղլահը կէօրէճէքլէր։"

Իչպու վա՛տ պու տիւնեատա Աղլահա իթա՛աթ էտէնլերին Անը Եալընըզ ախրէթտէ կէօրմէք իդդալընա նա՞իլ օլաճաղլարընա թէ՞մինաթ վէրմէյիպ, իլլա դալալերինին փաքիրընընան նաչի էվլատ Ուլլահա պու տիւնեատա տախի Աղլահն պէյան օլունաճաղընը պէյան էտեր։ Իթա՛աթը վասթասըյլէ էվլատ Ուլլահտա ումուրը սէմավիյէ վէ իլահիյէյի տէրք ու ֆէհմ էթմէյէ մախսուս եէնի պիր դապիլիյէթ հուսուլէ կէլիր։ Մի՞ան կէօրինմէզ պիր դուվվէթ իլէ 'ալադաատա պուլունարադ Անտէն եէնի հայաթ ալը։ Հավվաս Ը խանէ վասթասըյլէ ճիհանի 'ալէմի թանքարընը միսիլու, դալալինին եէնիանէն ույանմըշ օլան 'դապիլիյէթի վասթասըյլէ տախի Աղլահն հուզուրընա վադրվի օլուր։ Խարիճի վէ կէօրիւնիւր տիւնեայա վադրվի օլմամըզընն սէպէպի հասսէլերիմիզին տիւնեատան կէլէն թէ՞սիրլերի դապուլ էթմէյէ միւնասիպ օլմասը տըր։ Ճիհանի տիւնեայը՝ անընն ճիհանի հասսէլերիմիզ իւզերինէ պրադտըզը թէ՞սիր վասթասըյլէ թանքրընընզ։ Պու վէճհէյէ տախի թապի՛աթը բուհանէյէմիզ Աղլահ հադդընտա ույանտըզընտա պիզ Անընն հուզուրընտան թէ՞սիր դապուլ էթմէյէ միւնասիպ օլուրսուզ։ Աղլահ պիզէ՝ իւզերիմիզէ պրադտըզը թէ՞սիր ի զաթիսիյէ պէյան օլունուր։ Պիզիմ արզուլարընընզ Բուհ իւլ Գուսսընն թէ՞սիրաթ Ը խայրխահանէսինէ կէօրէ օլուպ, 'էօմրիմիզ եիւքսէլիր։ Մէյլ ու հէվէսլերիմիզ մէնպա՛ Ը սէմավիէն սուտուր էտէրլէր։ Պու կիպի փաք վէ բուհանի արզուլար Աղլահն պիզէ վէ պիզտէ պէյան օլունտըզընա տէլիլ տիրլեր։

ԱԼԼԱՀԱ ԹԷՎԷՔՔԻՒԼ

Մէս՝ուտ տէյիլ սէն պէնի ի ինսան,
Միւսթաղրէլին սանա տէյիլ տիր 'այան,
Բէնտին վադի էյլէ միւպարէք Գուզույա,
Հէր չէյ Անտէ օլաճաղ նիւմայան։

Սէրվէթ հէմ տէ սաման արզուսու,
Պէօյիւք վէ միւ'թէպէր օլմադ դայզուսու,
Պունլար իլէ մուհթաթ դալպին լէվնասը,
Սմմա օլամադ իսէլաս չարէսի։

Տիւնեա դա՞իլէսի հիւճմ էթոէ,
Խայը էմէքլերին նաֆիլէ կէթոէ,
Իմանլէ եափրչ օլ Զաթ Ը ճէլիլէ,
Օ հէր չէյտէ վէրէճէք ղալէպէ։

Տօսթ ինթիհապ էթտիյին քէսան,
Սանա օլսալար մուճիպ ի խէլէճան,
Հէր հալտէ մուճիպ ի պէրէքէթ օլան
Ցիսուսը ինթիհապ էթ սայէպան։

Տիւնեա քէշֆ էտէն 'ալիմ օլսան,
Հէմ տիւնեանընն 'իլմինէ վադրվի օլսան,
Իմանլէ Բապպա խրամէթ էթմէզ խէն,
Էնճամ հէլաք կէլէճէք ղաֆիլէն։

Իմտի թէվէքքիւլ էթ Փէտէրէ,
Համտ իլէ տայան իլահի գատէրէ,
Եզ տիլ ու ճան սըղընն գա՞իմ Մէլճայա,
Էվվէթ, Ցիսուս տըր հադիդի մէլճա։

Նիյատ ԹՈՐՈՍ Ա. ԳԷՐԳԵԱՇԱՐԵԱՆ

«ՊԱԼԸԳ ԱՎԸՆԱ ԿԻՏԷՃԷՑԻՄ»

Աթիտէ մէզքիւր վագը՝ա Բապպըմըզընն 'ուրուճէթմէսինտէն պիր ազմիւտտէթ սօնրա վուգու՝ պուլմուշ տըր։ Սիմոն Պետրոս իլէ Իքիզ տէնիլէն Թոմաս, Նաթանայէլ, վէ Զեբեդէոս օղուլլարը իլէ տիկէր Իքի շակիրլեր Թէպերիյէ տէնիզի քէնարընտա տուրտըգլարը էսնատէ Սիմոն Պետրոս անլէրէ «Պալըգ ավընա կիտէճէյիմ» տէտի վէ անլէր «Պիզ տախի սէնին իլէ պէրաբէր կիտէրիզ» տէյերէք տէր 'ադամ գայրդա պինտիլեր։ Այէթտէն միւսթէպան օլտրդը վէճհէլէ վագթ ադամ օլուպ, ինթիմալէն կիւնէշ պաթմադ իւզրէ իտի։

Պետրոսըն պալըգ ավընա կիթմէք իսթէմէսինին սէպէպի վաղըհ տըր։ Օ 'ա՞իլէ սահիպի պիր ատէմ օլուպ, գայրբաճադ ադալի զէվճէսիյէ վալիտէսի վար իտի։ Թէ՞այիւշիւնէ լաղըմ կէլէն ադէյի ալմագ իչիւն եվվելքի կիպի պիր խաղինէ ի 'ումումիյէ եօգ իտի։ Ֆագաթ տէնիզտէ եվվել օլտըդը կիպի չիմտի տախի պալըգ պուլունուր իտի։ Շիւպհէսիզ ուզուն միւատտէթ գուլլանմըշ օլտըդը գայրդ տախի տուրմագտա իտի։ Անընն իչիւն էսքի սէն'աթընա պաչլամադ փէք թապի՛ի օլուպ, գատիմ արգատաշ վէ տօսթլարը անա եարտըմ էտէճէքլէր իտի։

Օլ կէճէ չակիրտանընն ֆիքրինէ չօգ տիւշիւնճէ վէ խաթրընէ կէլմիշ օլմալը իտի։ Բապպըմըզ մէչնուր միւ'ճիզէլերինտէն պիր գաչընը օլ կէօլիւն իւզերինտէ վէ քէնարընտա իճրա էթմիշ օլուպ, Պետրոս օլ միւ'ճիզէլերին իճրասընը ըէյ իւլ 'այն միւշահէտտէ էթմիշ իտի։ Ինթիմալէն Բապպըմըզ 'այնի գայրդտա օթուրարադ սահիլտէ թօփլանմըշ օլան էհալիյի թա՛ալիմ էյլէտի, վէ ինթիմալէն 'այնի գայրդըն իչինտէ փէք չօգ պալըգ թուլթուլարադ Պետրոս «Եա՛ Բապպ, պէնտէն այրըլ, զիրա պէն կիւնահքէար ատէմ իմ,» տէյիւ նիտա էյլէտի։ 'Այնի սուլարըն իսթիւնտէն Յիսուս գարատա կիպի եիւրիյէրէք չակիրտէրինին եանընա կէլիպ պիր սէօզ իլէ ֆուրթունալը տէնիզի թէսքին էյլէմիշ իտի։ Բէզալիք, պու տէնիզ իսթիւնտէ Պետրոս եիւրիւմէյէ ճէսարէթ էտէրէք, էկէր Բապպ էլինի անա ուզաթմասա իտի, պօղուլաճադ իտի։

Ֆագաթ չիմտի հէր չէյ թէպէտտիւլ էթմիշ օլուպ, իչպու թէպէտտիւլաթը քէտէր իլէ տէր խաթր էթմէքտէ իտիլեր։ Գըյամընտան սօնրա Բապպ քէնտինի չակիրտէրէ պիր գաչ տէֆ'ա իզհար էթմիշ, վէ կիւնահը 'աֆվ օլունտըզընա տա՞իր Պետրոսա թէ՞մինաթ վէրիլմիշ, վէ պունլար չակիրտէրէ ճէսարէթ վէրմէյէ քեաֆի խուսուսլար

իտիյսէ տէ, իւչ սէնէտէն պէրու տէվամ էթմէքտէ օլան չօլ ուսուլը պիրատէրանէ, եա'նի «սաթըլան չէյլերին ազէսինի կէթիրէրէք» պիրիւքտէ եէյիպ իչմէք ուսուլը արթըգ կէչմիչ իտի։ Իսթիմալէն Պետրոս օլ ազչամ դայըզը տէնիզէ պիր գալպ ի միւքէտտէրլէ էնալիրտի։ Ֆագաթ պիր չէյ վազը՝ օլուպ, օլ տախի 'ա"իլէ իսալգընըն թէ'այիւչիւնի թէ"մին էթմէք պալընտաքի վազիֆէսի տիր, քի վազիֆէսինի թանըյան ատէմ կիպի անա սարֆ ը մէսա'ի էթմէքտէ իտի։ Պալըգ ավլամազա կիթտի։ Մէչազդաթ վէ միւչքիլաթ զէմանընտա ինսանընն քէնտի վազիֆէսինի քէմալը սատադաթլա իֆա էթմիչ տէյիւ օլան հիսսիյաթընտան տահա պէօյիւք պիր թէսէլլի օլամազ։

Օլ կէճէ չակիրտան պիր չէյ թութամատըլար։ Ադ պօչ կէլտիքճէ պալըգճըլար՝ թութուլան 'պալըգլարըն քէսէրէթինտէն նաչի աղլարը հալընըզ չէքէմէտիքլերի վազիֆալարը զիքր էթմիչ օլմալը տըրլար։ Բապպըմըզ Քէնտիսի թարաֆընտան պիզիմ իչիւն թա'ելն օլունան իչին իճրասընտա պուլունսադ պիլէ պիզի տա"իմա անիտէ միւէսսէր գըլմազ։

Վէլ հասըլ, չաֆագ սէօքէրէք անլէր քէնարտա 'ատէթ ի 'ումումիյէ իւզրէ քէնտիլէրէ սէլամ վէրէն պիր ատէմ կէօրտիւլէր։ Պու զաթ անլէրէ «Զօճուզլար, պիր եէյէճէյինիզ վա՞ր մը,» տէտի։ Անլէր սօրանը՝ քիմ օլսըզընը պիլմէյէրէք էճնէպիյէ կիպի ճէվապ վէրտիլէր։ Ֆագաթ Անը՝ «Ադը դայըզը՝ սադ թարաֆընա աթընըզ վէ պուլուրսընըզ» տէմէսի իւզէրինէ գալպլէրի մէսէրրէթլէ տօլմուշ օլմալը իտի։ Վէրիլէն էմրէ իթա'աթ էթտիքլէրինտէ ադը չէքմէյէ մուզթէտիր օլամայաճագ գատար չօդ պալըգ թութտըլար։ «Օլ վազէթ Ցիսուսըն սէվտիյի չակիրտ Պետրոսա՝ 'Պու Բապպ տըր,' տէտի։»

Իչպու վագը'ատան իքի նասիհաթ ալա պիլիրիզ։ Էվվէլա, միւչքիլաթ վէ մէչազդաթ զէմանլարընտա հէր նէ գատար հադիր օլսա տախի սէն քէնտի իչինէ տիզդաթ էյլէ վէ պու վէճհէյէ սուհուլէթ եօլու պուլաճագսըն։ Սանիյէն, մէչզուլիյէթ ի եէվմիյէնտէ Բապպընա մունթազըր օլ։ Էկէր իչինին իճրասը վագթընտա մունթազըր օլմազ իսէն, Անը տիկէր հիչ պիր վագթ պուլամայաճաղընա էմին օլա պիլիրսին։

ՔԻԼԻՍԷՆԻՆ ՈՒՄՈՒՐԸՆԸ ՔԻՄԼԷՐ ԻՏԱՐԷ ԷԹՄԷԼԻ ՏԻՐԼԷՐ

[Պէնտ ի մախսուս]

Փէք չօդ Ինճիլի Խրիսթիյանլար ճէմա'աթ իլէ քիլիսէ պէյնինտէ պիր ֆարգ գօրլար։ Ճէմա'աթըն իչինտէ տօղանլարընն վէ եախսօտ հիւսն ի րիզալարըյլա սա"իր ճէմա'աթլարտան կէլէնլէրին քեաֆֆէսինէ Փրոթէսթան դարնտաչլար նաղարըյլա պագըլը։ Ինճիլի (Աւետարանական) իսմինի հա"իզ օլան ճիւմլէ քէսանը պիր 'ա"իլէնին ֆարգը ա'զասը կիպի եէքտիկէրինէ բապթ էտէն ճիտտի վէ գավի պիր բապթա օլմալը։ Վէ 'ալէլ 'ումում վար տըր։ Ֆագաթ Փրոթէսթան ճէմա'աթընա մէնսուպ օլան հէր քէս քիլիսէ ա'զասը տէյիլ տիր։ Ճէմա'աթ իլէ քիլիսէ միյանընտա՝ պիր հիւքիւմէթ ի մէչրուութ թահթընտա եաչայան եէրլիլէրին պէյնինտէքի կիպի պիր ֆարգ վար։ Ալմանիատա վէ Ալման վալիտէյնտէն տօղանլարընն քեաֆֆէսի Ալման, վէ Ամերիգատա վէ Ամերիգալը վալիտէյնտէն տօղանլարընն ճիւմլէսի Ամերիգալը տըրլար։ Քեաֆֆէսինին տէրուունինտէ հիսսիյաթ ը վաթանփէրվէրլերի հիւքմ սիւրմէքտէ օլուպ, ճիւմլէսի պիր բապթա ի 'ումումիյէ միլլիյէ իլէ եէքտիկէրինէ բապթ էտիլմիչ տիրլէր։ Ֆագաթ պունլարըն քեաֆֆէսի գուր'ա վէրմէք վէ մէմլէքէթին 'ումուրընը իտարէ էթմէք իմթիյազընը հա"իզ տէյիլ տիրլէր։ Պիր ատէմ գուր'ա վէրէ պիլմէք իչիւն թա"իֆէ ի զիւքիւրա մէնսուպ, 24 եաշընը իքմալ էթմիչ, ճինայէթ ճիհէթիյլէ սապընգասըզ, վէ պա'զը մէմլէքէթլէր դանունընճա օգույուպ եազմազա մուզթէտիր վէ սահիպ ի էմլաք ու էմվալ օլմալը տըր։

Պէօյլէ տախի քիլիսէ ա'զասը օլմագ իչիւն պիր Ինճիլի Խրիսթիյանտան պա'զը միւնասէպէթ վէ խասսիյէթլէր թալէպ օլունուր։ Պիր ատէմ հադիգի վէ կէօրիւնմէզ քիլիսէյէ ա'զա օլմագ իչիւն Ալլահըն հուզուրընտա միւսթագիմ դալպէ մալիք օլմալը տըր։ Ֆագաթ ատէմլէր դալպլէրի թէֆթիչ էտէմէտիքլէրի էճլէտէն, քիլիսէյէ ա'զա դապուլ օլունճաճագ քիմսէնին խարիճէն միւսթագիմ իւլ աթվար վէ փաք ախլագ օլմասը, վէ քիլիսէյէ դապուլի գարարկիր օլաբգտան սոնրա քիլիսէնին մա'մուրիյէթի ուղրընա չալըշճաղը վէ 'էօմրիւնիւ Քրիստոսա վադֆ էտէճէյի պալընտա 'ալէնէն 'ահտ էթմէսի թալէպ օլունուր։

Քիլիսէյի փաք սապլամագ վէ նափաք վէ տիւնեէվի 'էօմր կէչիրմէլերիյլէ պէրապէր 'Աչա ի Բապպանիյէ հիսսէսաար օլմագ իսթէյէնլերին սախթէ իւմիտլերինի իղալէ էթմէք իչիւն քիլիսէ ա'զասը օլանլար իլէ օլմայանլարը պու վէճհէյէ թէֆրիդ էթմէք զարուրի տիր։ Իչպու թէֆրիդաթ իլէ արզու օլունան նէթիճէյէ քեամիլէն վասըլ օլունամազ իսէ տէ, մու'ավէնէթ պուլունուր։ Պա'զըլար ա'զա օլանլար իլէ օլմայանլար պէյնինտէքի իչպու ֆարգա ի'թիրազ էթմէքտէլէր օլուպ, էկէր հէր քէս քէնտի վէզա"իֆ ի խրիսթիանիյէսինտէ սատըգ օլսա իսէ, պիզ տախի պու ֆարգըն գալտըրըլմասը էֆքեարընը իլթիզամ էտէճէք իտիք։ Հէր Խրիսթիյան վաք վէ խայրխահ պիր 'էօմր կէչիրմէլի, 'էօմրիւնիւ Քրիստոսա վադֆ էթմէլի վէ էյի իչտէ չալըշմագ իչիւն Խրիսթիյան դարնտաչլարըյլա 'ահտա կիրմէյէ հազըր օլմալը տըր։ Իչպու չարթլարա կէօրէ 'էօմր կէչիրէն պիր զաթը ա'զալըգ իմթիյազլարընտան մահրում զըլան պիր քիլիսէ հադգսըզլըգ էթմիչ օլուր։ Մունթազամ պիր Խրիսթիյան ճէմա'աթընտա՝ 'ահտըն նէ տէմէք օլսըզընը անլամազա մուզթէտիր օլմայան չօճուզլարտան մա'տա քեաֆֆէսի քիլիսէյէ ա'զա օլմալը տըրլար։

Ֆագաթ մատամ պիզիմ Ինճիլի քիլիսէլէրտէ իչպու ֆարգ մէվճուտ տըր, էօյլէ իսէ ումուր ը քիլիսէվիյէ քիլիսէ ա'զալարը եէտիյլէ իտարէ օլունմալը տըր։ Շիւպհէսիզ քիլիսէյէ 'ա"իտ ումուր սուրէթ ի սարիհէտէ թա'ելն ու թահտիտ օլունմալը տըր։ Ումուր ը ճիսմանիյէտէ ճէմա'աթըն քեաֆֆէ ի ա'զասը եէքտիկէրինէ միւսավի տիրլէր։ Մէսէլա, էկէրէք ա'զա օլանլար վէ կէրէք օլմայանլար տէվվէթէ խարաճ վէրմէյէ վէ սա"իր վէզա"իֆ ի ճիսմանիյէյի իֆա էթմէյէ մէճպուր տըրլար։ Մէքթէպլէրին տախի ա'զալարա չիւմուլի օլսըզը գատար ա'զա օլմայանլարա տախի չիւմուլի վար տըր։ Քիլիսէ ա'զասը օլանլար չօճուզլարընընն թա'լիմ ու թէրպիյէսինէ նէ տէրէճէ խահիշկէր իսէլէր, ա'զա օլմայանլար տախի 'այնի տէրէճէ խահիշկէր օլուպ, խօճալարընն մա'աշը իչիւն ա'զա օլանլար գատար փարա վէրիրլէր։ Շայէտ ա'զա օլմայանլար նիւմունէլէրինի արատա պիր կէօրտիւյիւմիզ վէ ճիւզ"ի Ֆրանսըզճա իլէ ճիւզ"ի 'իլմանէն մա'տա պիլտիքլէրի պիր գաչ տինսիզ պիւրհանլարընը քէմալ ը կէրմի իլէ չակիրտէրինէ էօյրէտէն խօճալարտան պիրինի խթիխտամ էթմէք խթէրլէրսէ, քիլիսէ ա'զալարը անա ի'թիրազ էթմէյէ պօրճը տըրլար։ Հալ պէօյլէ օլսըզը թագտիրտ ա'զալար քէնտի պաչլարընա մէքթէպ աչարագ ա'զա օլմայանլարա չէօյլէ տէյէ պիլիրլէր։ «Պու մէքթէպ պիզէ 'ա"իտ օլուպ, սիզին չօճուզլարընընզը ֆիյան վէ ֆիյան չարթլարլէ գապուլ էտէրիզ։» Ֆագաթ զանընըմըզճա իչպու հագգտան չօդ տէֆ'ա սուրէթ ի մուսիրրանէտէ պահս էթմէք լազըմ վէ ֆա"իտէլի տէյիլ տիր։ Պու անէ տէյին պիզիմ մէչհուտաթըմըզա կէօրէ, Ինճիլի պիրատէրլէրիմիզին քեաֆֆէսի մէքթէպլէրին Խրիսթիյան մէքթէպլէրի օլմասընա, վէ անլէրտէ 'իրմ իլէ պէրապէր Քրիթապ ը Մուգատատս տախի թա'լիմ օլունմասընա արզուքէշ տիրլէր։ Պալատէ զիքրի սէպգաթ էտէն կիպի պիր մուհատարա զուհուր էթմէտիքճէ զանընըմըզճա մէքթէպլէրէ պիւթիւն ճէմա'աթա 'ա"իտ նաղարըյլա պագըլմասը էվլա տըր։

Քիլիսէյէ 'ա"իտ օլուպ տա քիլիսէ ա'զասը եէտիյլէ իտարէ օլունմասը լազըմ կէլէն խուսուսատ պաչընճա տէօրտէ միւնգասիմ տիր։

1. Քիլիսէյէ ա'զա դապուլ էթմէք խուսուսը։ Քիմլերին վէ նէ չարթլարլա ա'զա դապուլ օլունճաճընը, թէօքէզէ սէպէպ օլան ա'զալարընն նէ զէման վէ նէ կիպի միւճազաթա տիւչար օլմալարընը, դանը ա'զալարընն մէ"մուր ինթիհապ էտիլէճէյինի վէ անլէրին վազիֆէսի նէտէն մա'ատուտ օլմասընը քիլիսէ թա'ելն էթմէլի տիր։ Պու խուսուսալարտա քիլիսէ 'Ահտ ը ճէտիտէ իչ'ար օլունընընա կէօրէ Քրիստոսընն իրատէթինէ իթթիսալ՝ էթմէլի, ֆագաթ ճէմա'աթա մէս"ուլ տէյիլ տիր։ Քիլիսէ քէնտի մահիյէթինէ վէ ա'զալարընընն թէրպիյէսինէ 'ա"իտ խուսուսալարտա միւսթագիլ օլմալը տըր։ Ա'զա օլանլար իլէ օլմայանլար միյանէսինտէ պիր ֆարգ պուլունմասընը միւնասիպ կէօրէնլէրին քեաֆֆէսի պու խուսուսատա հէմ էֆքեար տըրլար։

2. 'Իպատէթ եախսօտ խըտմաթ ը բուհանիյէ։ Սէնէտէ գաչ տէֆ'ա վէ նէ վազթ 'Աչա ի Բապպանի այինի իճրա, վէ վա'զ վէ տու'ա մէճլիսլերի հանկի սա'աթտա 'ադտ էտիլէճէյինի թա'ելն էթմէք հադգ ու սէլահիյէթի քիլիսէյէ 'ա"իտ տիր։ 'Ալէլ 'ումում բուհանի խըտմէթլէր քեաֆֆէ ի ճէմա'աթ իչիւն իճրա էտիլմէքտէ օլուպ, հազըր պուլունմագ խսթէյէնլերէ միւնասիպ պիր վազթ ը իճթիմա' թա'ելն էտիլմէսի լազըմ կէլտիյի պէտիհի տիր։ Գըսմէն քիլիսէ ա'զալարընտան վէ զըսմէն ա'զա օլմայանլարտան միւրէքքէպ կէնճլէր Խրիսթիյան չիրքէթլերի, վէ եախսօտ հիչ պիրիսի տահա քիլիսէ ա'զալըզընա տախիլ պուլունմայան պիր սընըֆ քիմսէլէր քէնտիլերինէ մախսուս տու'ա մէճլիսլերի 'ադտ էթմէք խսթէրլէր իսէ, քիլիսէ անլերի մէն' էտէմէզ։ Ֆագաթ քիլիսէնին մունթազամ մէճլիսլերինէ 'ա"իտ խուսուսաթը թա'ելն էթմէք հադգը քիլիսէյէ մախսուս տըր։

3. Քիլիսէ պինասը։ Պինայը պիւթիւն ճէմա'աթ միւթէֆիգէն ինչա էտէր իսէ տէ, պինա պիր մադսէտէ մէպնի ինչա է-

տիլմիշ օլուպ, 'այնի մագսէտէ թէվֆիղան իսթի'մալընը թէ"մին էթմէք վազիֆէսի քիլիսէյէ 'ա"իտ տիր։ 'Ագիլ վէ հաքիմ քիմսէլէրտէն միւրէքքէպ օլան պիր քիլիսէ՝ պինանընն մագտիս Ուլլահ հալինտէ սրֆէթինէ մուղայիր օլմայան մագսէտլէրէ գուլանըլմասընը մէն՝ էթմէղ։ Մէսէլա, Կ. Խ. չիրքէթլէրինին տու'ա մէճլիսլէրի, թէվզի' ի միւքեաֆաթ զինէթլէրի վէ պունլարա միւմասիլ իֆթիմա'լէր իչին քիլիսէնին դափուլարը աչըգ օլմալը տըր։ Պու ճիւմլէ իլէ պէրապէր, պինա քիլիսէնին պէյթի օլուպ անընն թէլվիս օլունմամասընա տիպգաթ էթմէք սէլահիյէթ վէ վազիֆէսի քիլիսէյէ 'ա"իտ տիր։

4. Զօպան։ Զօպանընն թէ'այիւչի պիւթիւն ճէմա'աթ թարաֆընտան թէսվիյէ օլունմալը, չօպան պիւթիւն ճէմա'աթընն խայրը իչիւն չալըշմալը վէ էկէր միւմքին իսէ ճէմա'աթընն հէր ֆէրտի թարաֆընտան սէվիլմէլի տիր։ Շիւպհէսիզ քիլիսէ քեաֆֆէ ի ճէմա'աթընն խայրը իչիւն չալըշմաղա միւնասիպ պիր քիմսէ արամալը վէ չօպան օլմագ իւզրէ պիր ատէմ տա'վէթ էթմէղտէն էվվէլ ա'ղա օլմայանլարընն էֆքեար ու ռէյլէրինի թահսիլ էթմէլի տիր։ Հաթթա չօպան օլմագ իւզրէ տա'վէթ օլունան զաթ պիւթիւն ճէմա'աթ թարաֆընտան ինթիխապ օլունմասընը քէնտիսի արզու էտէճէք տիր։ Ֆագաթ անը տա'վէթ էթմէք իչիւն սոն ռէյի քիլիսէ վէրմէլի տիր։ Պէօյլէ օլմասա, պէլքի ճէմա'աթընն էքսէրիյէթի պէլիզ օլան ֆագաթ ճիպիլէթճէ օլ տէրէճէ 'ալի ճէնապ օլմայան, վէ եախօտ թա'լիմաթ ը տինիյէտ Ֆիթապ ը Մուգատէսի մէրճի' ի 'ալի թուԹմայան պիր ատէմ տա'վէթ էտէճէք տիր։ Ինթիմալէն ճէմա'աթընն էքսէրիյէթի ճանլարը Ֆրիստոսա գլաղուղլամագտա հաքիմ օլանտան իսէ, քէնտիլէրինի մահզուզ էտէն պիր քիմսէ իսթէյէճէք տիր։ Հագիգաթը միւտաֆա'ա էթմէք վազիֆէսի քիլիսէյէ իհալէ էտիլմիշ օլուպ, քիլիսէ քիմին չօպան օլաճաղընը թա'եին էթմէք սէլահիյէթինի հա"իզ պուլունմատըգճա պու վազիֆէսինի լայըգը վէճհ իւզրէ իֆա էտէմէղ։ Էկէր ճէմա'աթընն էքսէրիյէթի նալայըգ պիր ատէմ տա'վէթ էթմէք իսթէր իսէ, քիլիսէ անա ի'թիրազ էթմէլի տիր։ Ֆիլիսէնին իչպու սէլահիյէթինի ֆի'իլէն իսպաթ էթմէսինէ նատիրէն հաճէթ գալաճաղընա էմին իսէք տէ, քիլիսէնին իչպու սէլահիյէթլէ միւքէլլէֆ օլտըղը մէպտէսինի միւտաֆա'ա էթմէք կէրէք իզ։

ԱԳՋԷՆԻՆ ԿԷՕՐՏԻՒՅԻՒ ԻԾ

Դարիյէ տօղթօրընընը գարըսը օլուպ, չօլուգ չօճուգլարընա մէսարիֆ էթմէք իչիւն պէօյիւք պիր մէպլաղա մալիք օլմայան Միսիս Ռէյ օլ այ զարֆընտա 10 տօլար արթըրա պիլմիշ իտի։ Իչպու մէպլաղէ չօղտան պէրու արզուլամագտա օլտըղը նագչը պիր սօֆրա էօրթիւսիւնէ մախսուս գումաչլար, եա'նի դատիֆէ իլէ իփէք գումաչ ալմաղա դարար վէրտի։ Մէրգումէ իչպու գումաչլարը սաթուն ալմագ իչիւն հէման եօլա չըգմագ իւզրէ իքէն, պիր ղըզ փարասընը ալմագ իւզրէ անա 10 տօլարլըգ պիր փօլիչա կէթիրտի։ Միսիս Ռէյ սապրսըզլըգէ փօլիչայը կէօզտէն կէչիրտիքտէն սօնրա տէտի քի, «Մարիամ, Մր. Փիթէ սէօյլէ քի պէքլէսին, պօրճումը կէլէճէք այ էօսէրիմ։» Վէ լաքին Մարիամ դափույք դափամագտան մէրգումէ անը կէրի չաղըրըպ, «Իչթէ փարա,» տէտիքտէն սօնրա քէնտի քէնտինէ «Էօտէնմէմիշ պիր փօլիչա կէօրմէքտէն իսէ էօրթիւսիւզ պիր սօֆրա կէօրմէյի թէրճիհ էտէրիմ,» սէօզիւնիւ 'իլավէ էյլէտի։ Մր. Փիթին պօրճլուլարը էքսէրիյա քէնտի պօրճլարընը օ գատար չափուք էօտէյէն թաղըմտան տէյիլ իտիլէր։ Մէրգումէ մէպլաղ ը մէղքիւրը պիր հայրէթ վէ մէմնունիյէթ թպէսսիւմիյէ ալտը վէ ղայէթ քէյֆիլ օլարագ գարիյէ սօգաղընտան աչանը տօղրու եիւրիւմէյէ պաչլատը, վէ քէօչէյի տէօնտիւյիւ սըրատա քէնտիսինին խայը ուֆագ թէֆէք իչէրինի կէօրմիւշ օլան թէրզի Սարա հանըմա բասթ կէլտի։ Մր. Փիթ «Իչթէ Սարա, չիմտի սանա Միլատ ը 'Իսա եօրթուսընտան պէրու պօրճլու օլտըղըմ մէպլաղը թէ"տիյէ էտէճէյիմ. իչթէ սանա պիր ազ տա ֆազլա։ Պու տիւյմէ տէլիքլէրինի օլ գատար կիւզել եափմըշսըն քի, պէնիմ Փաղար կիւնիւնէ մախսուս օլան սէթրիմ սայքի եէնի կէօրիւնիյօր,» տէտի։ Սարա Մր. Փիթէն այրըլըրքէն ալմըշ օլտըղը եէնի տօլարա սէվինէ սէվինէ էլինտէ տէօնտէրիպ պագտը։ Մէրգումէ Մր. Փիթատէ օլան ալաճաղընընն ճիւղ'ի պիր դըսմընը պիլէ պիթիրմէյէ իւմիտի եօգ իքէն, չիմտի հէվիսի պիրտէն էլինէ կէչմիշ իտիյինտէն, կէօյա անընն կէօքտէն պաչընա տիւշտիւյիւնիւ զանն էտիյօր իտի։

Տէմիր եօլու մէվզիֆի գափուսը էօնիւնտէ Յակոբոսընն հաֆթատա պիր Դարլզվիլէ սիւրտիւյիւ մէնզիլ 'արապասը տուրմագտա իտի։ Յակոբոս էլինտէքի գամչըյը սալլայըպ չրագ տէյիւ սէս չըգարտարագ աթլարընն եանընտա տուրմագտա, մէրգումընն եանընտա իսէ վիճուտը պիւքիւլմիշ, իւսթիւ պաչը էսքի վէ գուճաղընտա պիր չօճուղը օլան քիւչիւք պիր խանըմ պէքլէմէքտէ իտի։ Յակոբոս, «Էտէմէմ, մատամ, մէնզիլ 'արապասը պէնիմ մալըմ տէյիլ տիր. պէն անճագ սիւրիւճիւ իմ, 'արապանընն սահիպլերի պէնիմ պէլէշ եօլճու կէօթիւրմէմէ բաղի օլմաղլար,» տէյինճէ քիւչիւք խանըմ «Գարլզվիլ պուրատան նէ՞ գատար ուզագ տըր,» տէյիւ սօրտու։ Յակոբոս «8 միլ, պիր ֆուրթունա չըգըյօր։ Օրայա գատար եիւրիւյէմէզսին,» տէտի։ Սարա եայա եօլու իւզերինտէ տուրարագ «Նէ՞ վար,» տէյիւ սօրտու։ Յակոբոս, «Պու գատընն տէմիր եօլու գաթարըյլէ չէհրտէն պուրայա կէլմիշ վէ եանընտաքի փարասը տիւքէնմիշ տիր։ Պուրատան մէնզիլ 'արապասըյլէ Գարլզվիլէ կիտէճէյինի պիլմէյօր իմիշ,» տէտի։

Մէղպուրէ գատընն տիթրէմէքտէ վէ սափ սարը քէսիլմիշ օլտըղը հալտէ, Սարանընն եանընա կէլիպ տէտի քի, «Պէնիմ գօճամ Գարլզվիլտէ տիր։ Մէրգումէ չօղ 'իչրէթ էթմէք 'ատէթինտէ օլուպ, պունտան պիր այ էվվէլ եանըմտան գաչմըշ իտի։ Տիւն կէճէ պիր գազայա օղրամըշ. էկէր անը սաղ կէօրմէք իսթէրսէմ, չափուք Գարլզվիլէ կէլմէմէ տա"իր պանա խապէր կէօնտէրմիշլէր իսէ տէ, էյ վա՜հ քի կիտէմէյէճէյիմ։» Ֆիւչիւք թէրզի հանըմ անա, «Էվվէթ, կիտէ պիլէճէքսին,» տէտիքտէն սօնրա սիւրիւճիյէ տէօնէրէք «Գա՞չ ղուրուշա կէօթիւրիյօրսըն, Յակոբոս» տէյիւ սօրունճա, Յակոբոս «12 ղուրուշա» տէյիւ ճէվապ վէրտի։ Սարա «Փէք էյի, ալ իւճրէթինի տէ պու խանըմը Գարլզվիլէ կէօթիւր» տէտի։ Մէրգումէ պիր ազ վագթ 'արապանընն արգասընտան պագտըգտան սօնրա ճէպինտէ փարասը ճըզլատըղը վէ գալպի սէվինճ վէ սիւրուրլէ մէմլու օլտըղը հալտէ տէօնիւպ էվվէ կէլտի։

Իւչ այ սօնրա Սարա պիր իչ միւնասէպէթիյլէ Գարլզվիլտէ պուլունուպ, թէմիզ վէ քիւչիւք պիր գուլիպէնին եանընտան կէչմէքտէ իքէն, պիր գատընն մէղքիւր գուլիպէտէն տըշարը գօչուպ, անընն էլինտէն թուԹտու։ Մէղպուրէ գատընընն եիւզիւ սէմիզ վէ կիւլ կիպի զըրմըզը օլուպ, կիւլմէքտէ օլտըղը հալտէ տէտի քի, «Վայ խանըմ, պուրայա կէլմիշ սինիզ հէ. պու միւնասէպէթլէ պանա վագը՝ օլան էյիլիյինիզտէն տօլայը 'արզ ը թէչէքքիւր էտէրիմ։ Գօճամ էօլմէտի։ Հէքիմլէր պանա գօճամընն իֆագաթ պուլմասը պէնիմ քէնտինէ մուգայեէտ օլմամ սայէսինտէ օլտըղընը պէյան էթտիլէր։ Գօճամ չիմտի սըգը չալըշըպ աղընա պիր տամլա պիլէ բագը գօմամագտա տըր։ Իչէրի կէլ տէ մա'սումը վէ էվիմիզի կէօր։» Մէրգումէ Սարայը իչէրի կէօթիւրիւպ անը աթէչին եանընա օթուրթտրգտան սօնրա մա'սումը գուճաղընա գօտու։ Մէրգումէ «Պէն չիմտի զայէթ սա'ատէթլի պիր գատընը իմ, վէ պէնիմ պու հալէ կէլմէմէ սէնին փարան սէպէպ օլտու,» տէտի։ Օլ ագչամ 'արապայա պինմիշ օլարագ էվէ 'ավտէթ էտէր իքէն, «Մէղպուրէնին սա'ատէթլի օլմասընա պէնիմ փարամ տէյիլ, իլա Փիթին պանա վէրտիյի տօլար սէպէպ օլտու» տէյիւ տիւչիւնտիւ։

Պէլքի Փիթ տէ մէղքիւր տօլարը քէնտինէ կէօնտէրէն գատընը սէպէպ կէօսթէրէ պիլիր իտի։ Պիր խայր թօխսումը էքտիյիմիզ զէման անընն հանկի օրմանտա պէօյիւյէճէյինի փէք աղ հիսապա ալըրըզ։

ՍԻՄԱՔ Ը ՐԱՄԻՀ (Arcturus) ԵՐԼՏՐՈՐ

Էլ եէվմ ագչամ սա'աթլարընտա սայքի սէմթ իւր ըէ"ատէ կէօրիւնէն իչպու փարլագ երլտրզա տա"իր Մր. Հ. Նայթ ախիրէն Սէնսինաթի թարիխ ի թասլի'ի ճէմ'իյէթի հուզուրընտա զայէթ չայան ը տիգգաթ պիր նուԹգ սէօյլէմիշ տիր։ Սթիտէ միւմաիլէյինին նուԹգընընն պա'զը գըսմլարը տէրճ օլունուր.

«Տահա միւքէմմէլ ալէթլէր իլէ իճրա էտիլէն տահա տագիգ բասատլար իւզերինէ միւ"էսսէս օլան մա'լիւմաթ ը ճէտիտէ իսթիհսալ էտինճէյէ գատար պիզ տիւնեանընն մէչհուր էյլ ի 'իլմ ի հէյ"էթլերիյլէ պէրապէր Տր. Էլքինին 'աճա"իպ հիսապլարընը գապուլ իլէ Սիմաք ը Ռամիհ երլտրզընընն քիւրէ ի արզտան ուզագլըզընը 181 սէնէ ի զիյա"իյէյէ, եա'նի զիյանընն 181 սէնէտէ գաթ' էտէ պիլէճէյի պիր մէսաֆէյէ միւսաալի 'ատտ էտէրիզ։ Սիմաք ը Ռամիհ գուպպէ ի ասիւմանտա միսլի կէօրիւլմէմիշ, եա'նի սանիյէտէ 381 միլ գաթ' էտէճէք պիր սիւր'աթլէ եախօտ քիւրէ ի արզընն չէմսին էթրաֆընտա քէնտի մէտարը իւզերինտէքի հարէքէթինին թագրիպէն 21 միսլ սիւր'աթըյլէ հարէքէթ էթմէքտէ տիր։

'Ամէպա պու կիպի պիր սիւր'աթ միւմքինսիզ մի տիր, ինանըլմազ վէ 'ադլա մուղայիր պիր չէյ մի տիր։ Ռիյազիյաթճա իսպաթ օլունմըշ տըր քի, ուզագ մէսաֆէլէրտէն ճէզպ օլունարագ չէմսին սաթհընա տիւշէն մատտէնին սիւր'աթը սանիյէտէ 382 միլտէն էքսիք տէյիլ տիր։ Իչպու սիւր'աթընն Սիմաք ը Ռամիհին սիւր'աթը իլէ սայքի պիր օլտըղը 'այան վէ 'աչիքքար տըր։ Սիմաք ը Ռամիհ երլտրզը պիզէ եագլաչըյօր մը եօղսա պիզտէն ուզագլաչըյօր մը։ Մր. Հըկինս թայֆպին (spectroscope) նամ ալէթի վասրթասըյլէ պիզէ եարտրմա կէլիպ պուլուր քի Շի'րա (Sirius) երլ-

տբզը սանիյէտէ պիղտէն 20 միլ ուղղաշարմագնա օլտբզը հալտէ Սիմաքը Բամիհ եըլտբզը սանիյէտէ 53 միլ պիղէ եաղլաշմադատ տբը։

Վէ լաքին պիր միւսատէմէ վուգու՝ պուլտուր ատյիւ գօրգմաղա սէպէպ եօղ տբը։ Սիմաքը Բամիհ եըլտբզը կէլէճէք օն պինլէրճէ սէնէլէր զարֆընտա թա պիղէ 140 սէնէ ի զիյա՝ իյէ տէրէճէսինտէ պիր մէսաֆէյէ գատար եաղրն կէլինճէյէ զատար եաղլաշտրգանն սօնրա հիսապա կէլիր պիր միւսատէթ զարֆընտա թէարիճէն վէ պա՝ տէհու սիւր՝ատլէ օլմադ իւզրէ պիղտէն վէ պիւթիւն մանղումէ ի չէմսիյէտէն ուղադլաշմաղա պաշլայաճադ։ Վէ սաղա եա սօղա սաիմայարագ վէ պիր սիւ՝ատ ը միւթէմատիյէ իւզրէ քէնտի մէսլէքինէ տէվամ էտէրէք պիր գաշ միլեօն սէնէ զարֆընտա պիւսպիւթիւն նաղարտան գա՝իպ օլուսպ էն դուվվէթլի տուրպինլէր վասրթասըյէ պիլէ կէօրիւլէմէյէճէք տիր։ Զիրա Սիմաքը Բամիհ էլ եէվմ պիղէ սանիյէտէ 53 միլ եաղլաշմասըյէ պէրատէր՝այնի ան ը զէմանտէ իսաթթ ը նաղարըմըզը 381 միլ՝աքսինէ հարէքէթ էթմէքտէ տիր։

Շիմտի նէ տէրէճէ նադիս օլուր իսէ օլսուն իշպու չայան ը տիգդաթ եըլտբզը ֆէվգ էլ՝ատէ ուղաղըզ վէ սիւր՝ատընա տա՝իր պիր ֆիքր փէյտա էթմիշ օլտբզըմըզ հալտէ, անըն ճէսամէթի խուսուսընտա տա՝խի պա՝զը տէրէճէ մա՝լիւմաթ ալմադ խաթէրիզ։ Ինչու միւրտամըմըզա վասրը օլմադ իչիւն եէկեանէ չարէմիզ անըն՝ զուվվէ ի միւ՝զիյէսինի (զիյա վէրիճի զուվվէթ) սա՝իր սապիթ եըլտբզարընքի իլէ թաթպիզ ու մուգայէսէ վէ չըզարբլա պիլէճէք նէթիճէլէրի դապուլ էթմէք տիր։ Վէրտիքլէրի զիյանընէ նէվինէ կէօրէ եըլտբզարըն իւչ մու՝այէնսընքը վար տբը։ Իլք սընըքա Շի՝բա ի Եէմանի վէ Նէսր իւլ վագը՝ (Vega, ֆնաբ) կիպի պէմպէյաղ վէ մավիմսի պէյաղ կէօրիւնէն եըլտբզար տախիլ տիր։ Զանն օլունտբզընա կէօրէ, պու թաղըմտան օլան եըլտբզար էն սըճաղ հալտէ օլուպ, սաթիլարընըն պէօյիւքլիւյիւնէ նիսպէթէն էն չօղ զիյա վէրիրլէր։ Պունլարտան սօնրա Սիմաքը Բամիհ իլէ՝Այեուդ եըլտբզը կիպի սարը ալթուն վէ փօրթուզալ ըէնկինտէ օլան եըլտբզար կէլիր քի, պունլար արթըգ սօղումաղա պաշլամըշլար տբը։ Պու թաղըմ եըլտբզարտան սօնրա տախի էլտէպիրան վէ Դալլ իւլ՝ադրէպ կիպի դօյու թուրուճնի վէ զըրմըզը ըէնքատէ օլան եըլտբզար կէլիր։ Պու սընըքա մախսուս օլան եըլտբզար տանա զիյատէ սօղումըշլար տբը։

Թայֆալին իլէ լեբա օլունան թէճրիպէլերտէն անլաշըլտբզընա նաղարէն, չէմս թուրուճնի եախսա Սիմաքը Բամիհ եըլտբզը նէվինտէն օլան եըլտբզար սընըքընան օլուպ, ուղադ մէսաֆէյէրտէն անը սէյր էտէ պիլսէք, անը աչըգ սարը ըէնկինտէ կիւղել պիր եըլտբզ հալինտէ կէօրիւր իտիք։ Ցադաթ Սիմաքը Բամիհ եըլտբզընընն քիւրէ ի արզտան ուղաղըզը, կիւնէշին պիղտէն ուղաղըզընընն 14½ միլեօն միսլինէ միւսավի օլտբզընընա, էկէր չէմս պիղտէն օլ գատար ուղաղըզա կէօթիւրիւլճէճէք օլսա, մէսաֆէ ի մէղքիւրէճտէն Սիմաքը Բամիհ եըլտբզը գատար զիյա վէրէ պիլիմէսի իչիւն գութրընընն չիմալիքինին 82 միսլինէ՝ միւսավի օլմասը լազիզա էտէր։ Պիղմ ալըշմըշ օլտբզըմըզ հէր հանկի պիր ճէսամէթէ զայէթ իւլ զայէ ֆա՝իդ օլան ճէսամէթլէրէ տէլալէթ էտէն պու կիպի միսալար՝արզ էթմէք պաղընտա թէրէատիւտ էտէր խէմատ, պունլար միւշահէտէ օլունան էմր ի վազը՝ալարընն մանթըգի նէթիճէլէրի տիրլէր։ Թա՝պիր ի ախէրլէ, Մր. Մաքլաուրընն՝ ապա մուվաֆըգ օլան հիսապընճա, Սիմաքը Բամիհ 330,000 կիւնէշ պէօյիւքլիւյինտէ վէ գութրը 70,000,000 միլ ուղունլըզընտա եախսա՝Ութարիա եըլտբզընընն մէտարը իչինէ տիւշէն մեսաֆէյի տօլտուրըպ արթաճադ պէօյիւքլիւքտէ տիր։ Իչպու միսալըն իլանը զընընտա սատէ պիր մուգայէսէ էտէլիմ։ Միւշթէրի եըլտբզը մանղումէ ի չէմսիյէնին սա՝իր հէր սէյյարէլէրիյէ փէյքլէրինտէն պէօյիւք տիր։ Շէմսին հաճմը Միւշթէրինինքինին 1,000 միսլինտէն պիր ազ զիյատէ խոէ տէ, էկէր չըզարբըզմըզ նէթիճէ տօղրու իսէ, Սիմաքը Բամիհ եըլտբզը 330,000 չէմս՝ պէօյիւքլիւյինտէ տիր։ Պու կիպի հէյպէթլի պիր քիւրէնին եանընտա չէմս՝ մանղումէ ի չէմսիյէ իչինտէ հէյպէթլի վէ հաքիմ օլմասըյլէ պէրատէր ուֆագ վէ էհէմմիյէթսիզ պիր եըլտբզ կիպի կէօրիւնիւր։

Պու զատար վասի՝, պու կիպի՝ աղիմ գուվվէթ վէ խասսալարը հա՝իզ, վէ գուպպէ ի սէմա՝իւմմանընտա զապթ օլունմադ պիր հըզզ վէ չիտտէթլէ միւթէհարրիք օլան պիր՝ալէմի նազար ը միւթալա՝ատա ալտըղընմըզտա, չու աթիտէքի սու՝ալլարը քէնտիմիզ սօրմամադ էտէմէյիզ։ Իչպու՝ալէվրիզ քիւրէ նէ՝ըէտէն կէլիյօր, նէ՝ըէյէ կիտիյօր. մէ՝մուրիյէթ վէ զատէրի նէ՝ տիր. ՝աճէպա սատէճէ պիր գուշրընը եըլտբզ կիպի պիղէ կէօրիւնէն եըլտբզար քէօմէսի իչինտէն կէլիպ կէչէն պիր եըլտբզ մը տբը։ ՝Աճէպա՝ ՝աճիպ էտնա ի սէֆիրինտէ թէսատիւֆ վէ քէնտիսինէ ճէզպ էյլէսիյի տիւնեաար վէ սա՝իր սէմավի ճիրմէր իլէ՝ալէա տէվամ պէօյիւմէքտէ՞ մի տիր։ Էկէր բասթ կէլէ պիր սէհապ ը միւ՝ղիյէ (nebula) եախսա պիր եըլտբզ քէօմէսի իչինտէն կէչէսէ, ՝աճէպա թէ՞սիրի նէ՞ օլուր։

Գուվվա ի ճազիպէնին ֆէվգ էլ՝ատէ հէյպէթլի պիր մէճմու՝ասը օլան իչպու Սիմաքը Բամիհ եըլտբզը գուզպպէ ի ասիւմանտա քէնտինին եըլտբզ՝ալէմլէրիյլէ մուհաթ եօլունա տէվամ էթմիյի սըրատա՝աճէպա մէղքիւր՝ալէմլէրտէն դաշ տանէսի անընն գուվվէի մուխիլլէսինէ պօյանն էյիպ թէսլիմ օլմադա մէճպուր օլաճադ։ դաչը՞ անընն մուդավէմէթ օլունմադ գուվվէթի սէպէպիյլէ քէնտիլէրին մէպլէք ի մո՝այէնլէրինտէն ամանճադլար։ ՝աճէպա դաչ տանէսի անընն սաթին իւզէրինէ տիւշիւպ պիր չաշզլ թաչընընն օգիանուստա զարդ ու նասլէտիտ օլտբզը Կիպի նասլէտիտ վէ նիհան օլաճադ տբը։

Վադա՝ա մէվզու՝ը պահսըմըզ, եա՝նի զայէթ ՝աղիմ ՝ալէմլէրտէն միւրէքքէպ օլան իչպու քեա՝ինաթ ՝ալի, անդէրին հարաքեաթ վէ թէ՞սիրաթընընն գարըշընընը ՝աճիպ, վէ անդէրին հէրիսինի զապթ ու իտարէ էտէն գուվվէթ սընրի իսէ տէ, սա՝իրէ ի քեա՝ինաթտա պիր զէրրէ մէսապէսինտէ օլան իչպու՝ալէմ ի տիւնեաատան քեա՝ինաթընն էն սօն հուտուտընա եէթիչէն, քէնտիսինէ մախսուս նիզամ վէ գանունլար վազ՝, մազիսինի ինտաա, վէ խաթիպալընը էվվէլճէ թէֆէքքիւր վէ թէրթիպ էտէն, վէ պիրա խալֆ զէրրէլէր իլէ եըլտբզարա, մանտէ վէ գուվվէթէ, զէման վէ մէքանա, էպէտիյէթ վէ հիհայէթսիզլիյէ մախսուս մէս՝էլէլեր իլէ օզրաչան ֆիքր ի ինսանի պունլարտան տանա՝ալի, տանա՝ աճիպ վէ տանա սըրրի տիր։

ՊԱՇ ԱՂԲԸՍԸ

Զօղ տէֆ՝ա պիղտէն պաչ՝ աղբըսը իչիւն պիր թէտավի պէյան էթմէմիզի ըէճա էտիյօրլար։ Մէչհուր պիր տօզթօր պաչ աղբըսընը չիմտիյէ գատար տէվնասը պուլունմամըշ՝իլէթլէրտէն՝ատատէթմէքտէ տիր։ Հէքիմլէրէ մախսուս օլան պիր մէճլիստէ տօզթօրն պիրի «Սիղնէն պիրինին հիչ պաչ աղբըսընը սաղալթըզը օլմո՞ւչ մը տբը։ Պէն հիչ սաղալտամամըշըմ,» տէմիշ, վէ պիր գաչ տօզթօրն քէնտիլէրին պաչ աղբըսընը թէտավի էթմէլէրինի զիքր էթմէլէրի իւզէրինէ միւմանիլէյհ «Սիղ պաչ աղբըսընը մուվագգաթէն տէֆ՝ էյլէմիշսինիզ։ անը պէն տէ եափա պիլիրիմ։ Փանգաթ անը պիւսպիւթիւն տէֆ՝ ու իզալէ էթտիյինիզ վա՞ր մը,» տէյիւ սու՞ալ էթմիշ տիր։ Ինչու՝ սու՞ալա տօզթօրլարնան հիչ պիրի «Էվվէթ» տէյիւ ճէվապ վէրէմէտի։ Տիւքքէանլարտա չօղ զօճա գարը՝իլաճլարը վար իսէ տէ, ՝ատճէպա պիր քիմսէ իչպու՝իլաճլարէ քէնտի պաչ աղբըսընընն տա՞իմի սուրէթտէ տէֆ՝ ու իզալէ օլունմանընա պիր չարէ պուչիմ՞ուչ մը՝ տբը։

Վիւճուսընն վագթ միւրուրըյլէ տիւչար օլտբզը թէպէտտիւլաթ վասրթասըյլէ թապ՝աթ պա՝զէն պիլա մու՝ավէնէթ պաչ աղբըսընը տէֆ՝ ու իզալէ էտէր։ Պաչ աղբըսընա միւպթէլա օլան քիմսէլէրին պաչ աղբըլարը էլի եաչընը կէչիրտիքտէն սօնրա չօղ տէֆ՝ա պիւսպիւթիւն տէֆ՝ ու ըէֆ՝ օլուր։ Իչպու խուսուս պէլքի օլ չաղտա պէյնին չէքիլմէյէ պաչլամասընտան, վէ՝ ազալէ վէ սինիրլէրին սէրթլէշմէսինտէն նէչ՞էթ էթմէքտէ տիր։ Պիր քիմսէյնին ատվալ ու՝ատաթընճա եախսա սաքին օլտբզը իզլիմէթ վուգու՝ պուլան թէպէտտիւլաթ տախի բահաթընճա էսպապ ը մուճիպէսինի տէֆ՝ ու ըէֆ՝ էթմէքլէ չիֆա պախչ օլուրլար։

Պաչ աղբըսընընն էսպապ ը մուճիպէսի չօղ տբը։ Պա՝զը չէտտա պաչ աղբըլարը, պէյնն զարլարընընն իլթիհապը, պէյնտէ հասըլ օլան չիչ վէ չիպան վէ պէյն եումշամասը կիպի պէյն՝իլլէթլէրինտէն նէչ՞էթ էտէր։ Պու կիպի հալլերտէ էսպապ ը մուճիպէյի միւպէյեին սա՞իր՝ալամէթլէր տախի զահիր օլուր։ Թէզալիք գան տամարլարընընն գալպին ահվալընտան նաչի հատտէն սէյրը գան իլէ տօլու օլմասը, վիւճուտտէ լիւզումընտան զիյատէ գան պուլունմասը, հէյլճան վէ խէլէճանլար պաչ աղբըսընընն զուհուրընա սէպէպ օլուրլար։ Իչպու խուսուսլար, պիր ատէմին եիւզլէրինին զըզարմասընտան, կէօզլէրինին ըշըլամասընտան, գուլագլարընն չընլամասընտան վէ եէրէ էյլինճէ իւզէրինէ սէրսէմիք կէլմէսինտէն պէյլի օլուր։

Հէքիմլէր «խասթանընն պաչ աղբըսընը» պէյնին պիր մէրքէզինտէն չըզըզ էթրաֆա եայըլան պիր «սինիր ֆուրթունասը» տբը տէյիւ թա՝րիֆ էտէրլէր։ Պու նէվ՝ պաչ աղբըսը պաղատան զալմա մէյլիյաթտան վէ՝ ատապի միզաճ օլմադտան նէչ՞էթ էտէր, վէ ատէմին իւզէրինէ մու՝այէնէ վագթլարտա կէլիր, վէ էսպապ ը մուճիպէսի տախի պիր նէվ՝ մէճալըզըզ տբը, վէ պիր գաչ սա՝աթ զայէթ չիտտէթլէ իճրա ի հիքմէտիպ, խասթանընն իսթիֆրազ էթմէսի ապագալինտէ զա՞իլ օլուր։ Պու կիպի պիր սըրատա հիչ իսթիֆրազ վազը՝ օլմատըզը հալտէ, մէղքիւր պաչ աղբըսընա՝ ատապի պաչ աղբըսը թէսմիյէ օլունուր։ Ասըլ լազըմ կէլէն խուսուս պաչ աղբըսընընն էսպապ ը մուճիպէսինի պուլուպ քէմալ ը տիզդաթլէ անլէրտէն սաղընմադ տբը։

Պաշ աղբիսը գարա ճիյերին լաղըմ օլոը-ղը գատար իշլեմմէմէսինատէն, ինգիսլաղտան, տէրինին հարէքէթսիզ հալընտան, 'դան գըլէթինտէն, իֆրաթ տէրէճէ զիհնի իշթի-զալարտան, եօրզունլըգտան հասել օլան մէճալսըզլըգտան, մի'տէնին անվալընտան, կէօզ ինճինմէսինտէն, եալսոտ պաշ տէրի-սինէ մախսուս սըզըտան նէչ"էթ էտէ պի-լիր։ Պա'զը պաշ աղբիլարը սայքի պիւս-պիւթիւն սինիր աղբիսընտան իլերի կէլիր-լեր։ Իշթէ պու սէպէպլերտէն նաշի պաշ աղ-բիսընա հիչ պիր քիմսէնին պիր տէվա պէ-յան էտէմէյէճէյի կէօրիւլիւր։ Շէյտիտ պաշ աղբիլարը զէմանընտա ադբընըն սէպէպինի թահգիզ վէ լաղըմ կէլէն նասիհաթը ի'թա էթմէսի իչիւն պիր տօգթօր չաղբըմադ լա-ղըմէտէն իսէ տէ, էքսէր պաշ աղբիլարընտա 'ադիլ պիր քիմսէ աղբընըն սէպէպինի պիզ զաթ թահգիզ վէ 'ալել աղլէպ հրգիզ իւս սըհհէ գալա'իտի ումումիկէսինէ տիրգաթ էթմէքլէ պաշ աղբիսը նէվպէթլերինտէն գուրթուլա պիլիր։

ՄՈՒՀԱՐՐԷՐԱԹ

ԽՐԻՍԹԻՅԱՆԼԱՐԸ ՃԱՆ ԽԷԼԱՍԸ ՊԱՊԸՆՏԱ ԶԱԼԸՇՄԱՂԱ ՆԷ՞ ԵՕԼԼԱՐ ԻԼԷ ԹԷՇՎԻԳ ԷՏԷ ՊԻԼԻՐԻԶ

(37ՆՇԷ ԴՈՒՆԻԷԷՆ մաղ'ար վէ խէրեմ)

3. Խրիսթիյանլարը պիլ իթթիֆագ իշլեմէյէ թէշվիգ էտէլիմ։ Զանն էտէրիմ հէր ճէմա'աթտա կէնճլէր Խրիսթիյան չիրքէթ-լերի վար տըր, եօզ իսէ թէշքիլ էտէ պի-լիրիզ։ Պու չիրքէթլերին իսմլերի ֆարգը օլսա պիլէ 'ումումէն մէրամլարը պիր, եա'-նի էօյմէդ ճանլարը խէլասա գլաղուզլա-մագտան 'իպարէթ տիր։ Լաքին պա'զը կէնճ-լէր չիրքէթին մէճլիսլերինտէ գալգըպ նութգ իրատ էթմէյէ հազըր իսէլեր՝ տէ, պու ի-թիմալէն սա"իրլերինատէն մէտհ օլունմագ թէճրիպէսինէ տիւշիւբլերի իչիւն տիր։ Լաքին տիկեր ըէֆիգլերիյէ պիլ իթթիֆագ ճանլարը Ցիսուսա կէթիրմէք խըսմէթինէ կէլինտիքտէ անտէն դաչընըյօրլար։ Պունլարտան հէր պիրի իլէ պիր էյիճէ գօնուչ-չուգ, Ցիսուս իչիւն իշլեմէքլէ պէրէքէթէ նա"իլ օլա պիլէճէյիմիզի վէ չիրքէթ ա'զասը իլէ պիրլիքտէ իշլեմէնին էհէմմիյէթինի ան-լերէ մուհասպէթլէ էօյրէտէլիմ։ Էկէր չիր-քէթին մէճլիսլերինտէ պուլունմամըզա ի-թիյաճ վար իսէ (զանն էտէրիմ ի՝թիյաճ օլ-մատըզը վագթ ազ օլուր) պուլունալըմ, վէ էլ էլէ վէրերէք մուհասպէթլէ իշլեմէ-լերինի իխթար էտէլիմ։ Անլերի սընըֆլա-րա թագսիմ էթմէնին էլէմիյէթի հէր պի-րիմիզէ զաթէն մա'լիւմ տիր։

Ինթիմալ քի Քրիստոս իչիւն չալըշմագ խթէյէն քեամիլ քիմսէլեր տախի պալատ ղիքը էյլեսիյիմիզ կէնճլեր չիրքէթինէ տա-խիլ օլմուշ օլարագ անլեր իլէ իշլէյօրլար։ Լաքին էկէր պէօյլէ տէյիլ իսէ անլեր տա-խի այրը պիր չիրքէթ հալինտէ կիւնահ-քեարլարըն խէլասը իչիւն չալըշա պիլիրլեր։ Պէօյլէ չալըշըպ հաֆթատա պիր կիւն տախի պիր մահալէ կէլէրէք կէօրսիւքլերի իշլեր հագընտա մա'լիւմաթ վերիրլեր իսէ, հէմ քէնտիլեր Խրիսթիյանլըգտա գուվվէթ քէսպ էտէրլեր, հէմ տէ չօգ թէվպէսիզլեր խէլա-սա կէլիրլեր։ Լաքին պունը իլք տէֆ'ա թէքլիֆ էթմէյիմիզտէ ի՝թիմալ քի մու-վաֆֆագիյէթ պուլմայաճաղլարը խիւլեա-ոըլէ օլ քիմսէլեր պաշլամագ խթէմէյէճէք-լեր։ Ֆագաթ'աճէպա մուվաֆֆագիյէթ պուլ-մամաղա նէ՞ սէպէպ վար տըր։ Պիր միւս-տէթ էվվել էվրօփանըն պիր չէհրինտէ ա-տէմլերին քեաֆֆէսի տիւնեեվի վէ պի դայտ օլմուչլար իսի։ Օլ չէհրատէ սալթ եէսի քիմ-սէ վար իսի քի, պու հալէ չօգ էսէֆ էթ-տիլեր վէ պիր մահալէ թէճէմմիւ՝ էտիպ չէհրլերինին իչպու ճաբլը հալի իւզերինէ աղլատըլար, վէ քէնտիլերինի եէնիտէն Քրիստոսա վագֆ էտիպ, Անըն իչինին գուվ-վէթլէնմէսի իչիւն պիւթիւն եիւրէքատէն չալըշմաղա վա'ա էթտիլեր։ Պունլար վա'տ-լարընտա սատըգ գալարագ էօյլէ 'ադիմ դայրէթ իլէ չալըշտըլար քի, 25 սէնէ սոնրա օլ չէհրատէ 50 քիլիսէ թէշքիլ օլունմըշ իսի, վէ պու 50 քիլիսէնին 10,000 ա'զասը վար իսի։ «Կէօզ եաշլարը իլէ եքէնլեր մէսէրրէթլէ պիչէճէքլեր։» Պու եէտի քիմ-սէ մուվաֆֆագիյէթ պուլտու իսէ, պաշգա եէտիլեր պուլմա՞զ մը։ Տօսթլարըմ, ճէ-մա'աթմըզը դայտսըզ վէ սօղուզ հալի իւզերինէ սալթ էսէֆ էթմէյի քեաֆի սայ-մայալըմ։ Իօլիւմսիզ ճանլարըն խէլասընա սահիհէն արզուքէչ օլան պիր եա իքի քիմ-սէ պուլա պիլիր իսէք քէնտիմիզի պախ-թիյար 'ատտ էտէլիմ։ Օլ իքի քիմսէ իլէ «էպարիլըճ» իչէ պաշլայալըմ։ Իւչիւմիզ տէ թամմ պիր իման վէ մուհասպէթ իլէ դան թէր տէօքէրէք իշլեյէլիմ։ Քրիստոս իչիւն չալըշմաղա 'ալէնէն 'ատտ ու վա'ա էտէն-լերի ույանտըրալըմ, քիլիսէ տիրիլսին։ Պա'տէհու կէնճլեր չիրքէթինի վէ անտէն Կիրակի մէքթէպինի նիզամընա գօյալըմ։ Օլ տէմ ճէմա'աթմըզտա պէլլի պիր թէ-պէտաիւլաթ կէօրիւլէճէք տիր։ Վա'զա կէ-լէնլեր չօղալաճաղ, տու'ա մէճլիսլերիմիզ էվվելքի կիսի սօղուզ օլմայըզ, տու'ա է-տէնլերին եա նասիհաթ իլէ եէքտիկերինի թէշվիգ էտէնլերին սայըսը արթաճաղ վէ Կիրակի մէքթէպի վէ կէնճլերին չիրքէթի հէր քէսին գալգինի սէվինճլէ տօպտուրա-ճաղ տըր։ Սրթըզ 'Ալա ի Բաղդանի իճ-բասընտան չօղ էվվել Բաղդըն քիլիսէսինէ իլնադ օլմաղ իսթէյէնլեր արզուլարընը պէ-յան էտէճէքլեր, վէ պու հալ պիզիմ միւ-քէտտեր գալգիմիզէ 'ադիմ սէվինճ վէ թէ-սէլլի պաղըշլայաճաղ տըր։

Սէվկիւլիւ պիրատէրլերիմ, մուգատտէմա տէնիլտիի իւզրէ խըսմէթիմիզին էն մու-հիմմ ըզթ'ասը պուրասը տըր։ Ճէմա'աթը-մըզտա պուլունան Խրիսթիյանլարա՝ թէվ-պէ էթմէմիշ քիմսէլերի խէլաս եօլունա կէ-թիրմէք էն մուգատտէս վազիֆէլերի ի-տիյինի անլաթմըշ տէյիլ իսէք տահա հիչ պիր իշ կէօրէմմիշ իզ։ Զիւնքի էկէր պու օլմամըշ իսէ, սէմավի Փէտէրիմիզին ար-զուսը եէրինի պուլմամըշ տըր։ Սա'աթ իշ-լէյօր իսէ սա'աթճընին միւրատը հասել օլ-մուշ տըր։ Խրիսթիյանլար ույանըգ վէ զայ-րէթլի իսէ, օլ վագթ Ցիսուսըն իսմի 'իզ-զէթ պուլաճաղ վէ մուհասպէթի տիւնեայա նէչը օլունաճաղ տըր։

Մահ, օլ վագթ նէ՞ գատար չօղ միւշքի-լաթըն էօնիւ պլընաճաղ։ Պօչ իսաի'տարտ-տան նաշի եէքտիկերիյէ պիր չօղ միւնա-զա'ա էտէնլեր արթըգ օլ տա'վայը պրագըպ Ցիսուսըն տա'վասընը էլէ ալաճաղլար։ Վա'իզ իլէ ճէմա'աթ արասընտա օլան խօշ-նուսըզլըգ տախի տէֆ' օլունաճաղ, չիւնքի պա'զը քիմսէլերին բուհանի սընհէթլերի էյլ օլմասըզընտան, վիճտան իզթիրասը սէպէ-պիյէ թէթիզ պիր հալէ կէլէյօրլար, վէ պու սօղուզ հալէ կէլմէլերինին սէպէպի վա'իզ տիր կիսի վա'իզին վա'զընա եախսա չալըշ-մասընա գուսուր պուլմաղէ դալգէրինի բահաթլանտըրմաղա չալըշըյօրլար։ Լաքին պիղ Խրիսթիյանլարը իշլեմէյէ թէշվիգ է-տէր իսէք, վէ օլ վէճճէլէ բուհանի պիր հա-բէքէթ հուսուլէ կէլէրէք պու գապիլտէն օլան քիմսէլեր տէ ույանըգ գուսուրլարընը կէօրիւրլեր իսէ մէզքիւր պիհուտէ սէօզէ-րին նիհայէթի կէլէճէք տիր։ Օլ վագթ բու-հանի վէրկիլերին չօգ մուհասպէթ վէ ճէս-մերալիքլէ վէրիպտիյինի կէօրէճէյիզ։ Օլ վագթ մա'ալիմ վէ մա'ալիմէլերտէն «Մէք-թէպ միւթէվելիլերի մէքթէպիմիզի զիյարէթ էթմէյօրլար» չէքվասը իշիտիրմէյէճէք, չիւն-քի հէր քէս քէնտինէ ինալէ օլուճան խըս-մէթի քէմալը սատագաթլա իճրա էտէճէք։ Օլ վագթ ճէմա'աթմըզտան օլան պա'զը քիմսէլեր տիկեր միլլէթլերէ ֆէնա 'իպրէթ վէրմէյէճէք, անճագ «Անլերին ա'մալը հա-սանէսինի կէօրէնլեր սէմավաթտա օլան Փէտէրիմիզի թէմճիտ էտէճէքլեր։» Վէ 'ա-ճէպտ պու հալին չախսէն պիզէ օլան թէ"-սիրի նէ գատար պէօյիւք օլաճագ տըր։ Պիզէ օլան թէ"սիր վա'զլարըմըզտա աշ-քեար սուրէթտէ կէօրիւլէճէք տիր։ Սրթըզ վա'զ էնասընտա ույանլար պու-լունմայաճագ, չիւնքի թէվպէյէ կէմիչ վէ եախսա հալինի կէօրմիւշ օլուպ, 'ադիմ ի՝-թիյպէլ վա'զը տինլէյէնլերին գալպէնէ սէօյլէմէք իւզրէ վա'զլարըմըզ տահա պէր-բագ պիր թարզտա թէրթիպ օլունմըշ վէ զայէթ հէրաբէթլու պիր բուհ իլէ իրատ օլունմագտա պուլունաճագ տըր։

Իմամ, էյ քէլամըն իսատէմէսի, էյ Ալ-լահըն քէնտի գանըյլէ իշթիրա էթտիյի քի-լիսէսինի կիւթմէք իչիւն Բուհ իլ Գուսա-սըն նազըր թա'ելին էյլէտիյի զաթլար, «Բէնտիմիզէ վէ Ալլահըն սիւրիւսիւնէ մուզայյէտ օլալըմ» վէ «Ալլահըն քեաֆ-ֆէ ի իրատէթինի անլերէ խապեր վերմէք-տէն չէքինմէյէլիմ։» Պէօյիւյէ վէ քիւչիւյէ, զէնկլինէ վէ ֆագիրէ, էրքէյէ վէ զարբյա՝ 'ալիմէ վէ ճահիլէ, վէլ հասել հէր սընըֆտան օլանլարա եվվելա թէվպէ էթմէք ֆարզ է-տիյինի, վէ անտէն սոնրա թէվպէ էթմէմիշ օլանլարըն խէլաս եօլունը պուլմալարը ի-չիւն չալըշմագ, էօլիւմտէն ճան դուրթար-մագ մութլագա հէր Խրիսթիյանըն պօրճու իսլյինի վա'զըմըզ, էօրնէյիմիզ, իմանը-մըզ վէ լաղըմ կէլէն մու'ալէնէթ վէ տէլա-էթիմիզ իլէ էօյրէտէլիմ։ Շէյտէ քի նիհա-յէթ սոն սա'աթլարըմըզ եագլաչտրգտա միւ-պէչչիր իչինի իճրա, վէ խըսմէթիմիզի էթ-մամ էյլէսիյիմիզի մէսէրրէթլէ տիւչիւնմէյէ վէ «արթըգ ինթիզալիմին վագթը կէլմիշ տիր, էյի ճէհտի պիթիրտիմ, սէֆէրի թէ-մամ էտիպ, ֆանը հըֆզ էնոթմ, արթըգ պէ-նիմ իչիւն սալան թաճը հազըր տըր» տէ-մէյէ մուգթէտիր օլալըմ։

Թալաս ՔԱՐՄԻ Ց. ՏԱԼԳԸՐԱՆԵԱՆ

ՖԷՏԱՔԵԱՐԼԸԳ

Օթ իլէ ֆա"իտէյի սէպզէ եախսա չիչէյին ֆարգը նէ՞ տիր։ Հէվվիսի տէ հէման 'այնի թօփրագտա պիթէր վէ 'այնի կիւնէյին զի-յասը անլերի պէսլեր, վէ 'այնի եաղմուր անլերի տօյուրուր։ Պու դատար պէնդէ-տիքտէն սոնրա պունտան էօթէ պէնդէմէգ-լեր, չիւնքի սէպզէվաթը պաղչէպան չօգ պիգդաթլէ կէօզէտիպ, հէր պիրինի քէնտի հալինէ կէօրէ թէրպիյէ էտէր։ սէրպէսթճէ պէօյիւյէ պիրմէսի իչիւն էթրաֆընտաքի օ-թը տէվչիրիր վէ պէօճէքլերտէն եա սա"իր զարար վերմէճի չէյլերտէն անլերի հըֆզ է-տէր։ Լաքին օթլարը պաղչէպան հիմայէ էթմէտիքտէն մա'տա, թէլեֆ էթմէյէ զայ-էթ էթտիի հալտէ պիլէ անլեր 'արսըզմա

պէօյիւրլէր։ Զօդ տէփ'ա ֆիքրիմէ կէլիր քի, պիզ վալիտէլէր պիր նէվ' պաղչէպան իզ։ Թէրպիյէ էթիյիմիզ թօփրադ չօճուղլարը-մըզըն գալպլերի տիր։ Մէյվէլէրինի տախի կէրէք պու 'էօմրտէ վէ կէրէք էպէտիլիքտէ ալըրըզ։ Էյի պիր պաղչէպան պաղչէսինտէ օլան հէմ ֆիտանլարըն հէմ ֆէնա օթլարըն իսմլերինի պիլիր, վէ պիրինին թէրպիյէսի վէ իլերի կէլմէսի, վէ տիկերինին թէլէֆ օլմասը իչիւն չօգ չարէլէր էօյրէնմիշ տիր։ Պունըն կիպի տէ 'ադըլը պիր վալիտէ թէրպիյէ իչիւն քէնտիսինէ թէպլիմ օլունան իչպու չօճուգ պաղչէլերինտէ պուլունան ֆիտանլարըն իլերի կէլմէսի վէ զարարը օթլարըն թէլէֆ օլունմասը իչիւն չարէլէր արամադտա օլուր։ Պօղոս ըէսուլըն Ղալաթիալըլարա օլան ըիսալէսինին Ե. 19–21ինճի այէթլերինտէ պա'զը էն ֆէնա օթլարըն իսմլերինի պուլուրուզ. վէ 22նճի այէթտէ ֆա"իտէլի ֆիտանլարըն իսմլերի պուլունուր։ Եալան, խըրսըզլըզ, հըրս, իթա'աթ-սըզլըզ, մաղրուրլըզ, տիզդաթսըզլըզ, թէնպէլիք, 'ինատ, քիֆրպաղլըզ — պունլար էն ֆէնա օթլարտան պա'զըլարը վէ իթա'աթ, մուհապպէթ, հագդանիյէթ, իչկիւզարլըզ վէ ֆէտաքեարլըզ իսէ գըյմէթլի ֆիտանլար տըր։ Պու տէֆ'ա ֆէտաքեարլըզտան պահս էթմէք իսթէյօրում։

Պու ֆիտան (ֆէտաքեարլըզ) միւնասիպ պիր թարիզլէ թէրպիյէ օլունուր վէ պա-զըլըր իսէ պէօյիւք վէ կիւզել աղաճ օլուր, վէ անըն մէյվէսի էն լեզիզ տիր։ Ամմա տիզդաթ օլունմազ իսէ քէնտինին խուսուսի տիւշմէնլերի տահա քիւչիւք իքէն փէք գօլայճա անը պօզարլար։ Ֆէտաքեարլըզըն քեամիլ էօրնէյինի կէօրմէք իսթէր իսէք, քեամիլ էօրնէք օլան Զաթա պադմալըյըզ. օլ Յիսուսա քի, «Բէնտինէ խըտմէթ օլունմադ իչիւն տէյիլ, անճադ խըտմէթ էթմէք վէ ճանընը չօգ քիմսէլէր պէտէյլինէ ֆիթիյէ վէրմէք իչիւն կէլտի։» Պու խասսիյէթ օլմասրդճա Խրիսթիյանլըզ օլամազ։ Յիսուս Բրիստոս «տիւշմէնլերիմիզի սէվմէքլիյի» վէ «պիզէ պուզդ էտէնլերէ էյիլիք էթմէյի» թա'լիմ էտէր։ Պու թապի-'աթը չօճուգլարըմըզտա գուվվէթլէնտիրմէք իչիւն անլէր վէք քիւչիւք իքէն քէնտի արզուլարընը պաչդալարըն խաթրը իչիւն գուրպան էթմէյէ անլէրի ալըշըրմալը իզ։ Օլ անէ դատար քեամիլէն քէնտիլերին օլան եէրի թութմաղա կէլմիշ օլան քիւչիւք մա'սումա լէթաֆէթլէ մու'ամլէ էթմէյի էօյրէթմէքլէ պունա պաչլայա պիլիրիզ։ Բիւչիւք չօճուղը սէվմէյի էօյրէտէլիմ, վէ օլ զէման մուհապպէթ պու պէնլիք բուհրնը զօղար։ Մուհապպէթ նէֆսփէրէսթլիյին 'իլաճը տեյլ՞ մի տիր։ Բրիստոսըն պիզէ օլան մուհապպէթի իտի քի, «Բէնտինի թավլիյէ էտիպ զուլ սուրէթինի ալարադ ինսան միւշապէհէթինտէ օլմազա» Անը բազի էթտի։ Վէ կէրէք պիզտէ վէ կէրէք էվլատլարըմըզտա՝ մուհապպէթ նէֆսփէրէսթլէրին խայալընտան կէչմէյէն չէյի պիզէ էթտիրիր։ Բիւչիւք չօճուգ պիր աղ տահա պէօյիւտիւքտէ պէօյիւք դարնտաչընընը քէնտի օյունճադլարընը անա վէրմէյէ եախօտ էլմա եա արմուտընը անընլէ պէօլիւչմէյէ էյի ֆուրսաթլարը օլուր։ Պէօյլէ էթմէյի չօճուղա էօյրէթ, 'ադլընա կէթիր, գուլաղընա ուսուլճա սէօյլէ, էթմէյէ եարտըմ էտիպ ճէսարէթ վէր։ Փէտերի աղչամ էվվէ կէլտիքտէ անըն իչիւն քիւչիւք պիր էյիլիք էթմէսինի տիւշիւնտիւր։ Միւնասիպ վադթտա պիր գատէհ սօզուզ սու վէրմէյէ էլլերի, եախօտ լաղըմ օլտըգտա վէտէր վէ վալիտէսինին իսթէտիյի չէյի էթմէք իչիւն թէզճէ գօչմաղա քիւչիւք այագլարը հազըր օլսուն։ Պունլարընն հէփիսի ֆէտաքեարլըզը գուվվէթլէնտիրէն չէյլէր տիր։ Լաքին պունլարը թա'լիմ էթտիյիմիզտէ տիզդաթ էտէլիմ քի չօճուգ պու չէյլերի նէֆսփէրէսթլիյինի վէ մաղրուրլըզընը գուվվէթլէնտիրմէյէ պիր վասրթա գուլլանմասընն, իլլա Քրիստոսըն խաթրը իչիւն էթսին։ Բիւչիւք պիր օղլան թանըրըմ քի քէնտիսինէ եէնիլճէք պիր չէյ վէրիլիրսէ տա"իմա եարըսընը գարնտաչը իչիւն սագլար։ Պիր գաչ կիւն էվվել անա պիր գուրապլիյէ վէրտիյիմտէ օրթասընտան պէօլիւպ եարըսընը ճէպլինէ գօտու, վէ օլ պիր եարըսընը եէտի։ Պէն ֆիքրինի անլայարադ «Հրանտ, սէն անըն հէփիսինի եէ, պէն գարնտաչըն իչիւն պիր տահա վէրիրիմ,» տէտիմ. լաքին գարնտաչընընն փայր թէ"մին օլունմասրդճա օլ պիր եարըմը եէմէտի։ Պու չօճուգ ֆէտաքեարլըզըն իլք տէրսլերինի էօյրէնմէքտէ տիր։ Պա'զը տէֆ'ա պիր վալիտէ չօճուգլարընտան պիրինէ պիր չէյ վէրիպ, «Ալ տա գաչ, գարնտաչըն կէօրմէսին» տէր։ Պու մու'ամլէլէ ֆէտաքեարլըզը տէյիլ նէֆսփէրէսթլիյի գուվվէթլէնտիրիր։ Վէ պէօյլէ թա'լիմ ալան չօճուգ զիքր էթտիյիմ օղլան կիպլի օլմազ։ Նէֆսփէրէսթլիք ինսան թապի'աթընտա զաթէն մէրքիզ օլուպ, անը գըրմադ իչիւն չօգ ճէհտ էթմէք լաղըմ տըր։ Նագլ օլունուր քի պիր վալիտէ չօճուգլարընա, «Պիրի պիր չէյի քէսիպ գարնտաչընա վէրէճէք օլուր իսէ, օլ փարչալարընն պէօյիւյիւնիւ օլ պիրինէ վէրսին» տէյիւ էօյրէթմիշ իտի։ Պիր կիւն օղլունա պիր էլմա վէրիպ, գըզ գարնտաչըյա պէօլիւչմէսինի վէ պէօլմէք խուսուսընտա օլան գանունը ունութմամասընը անա սէօյլէտի։ Բիւչիւք ֆէյլէսօֆ պիր տաղիդա տիւշիւնտիւքտէն սօնրա գըզ գարնտաչընա «Ալ սէն պէօլ» տէտի։ Պու վէճէյլէ վալիտէսինին դանունընը պօղմայարադ քէնտի արզուսընը իճրայա եօլ պուլտու, չիւնքի գըզ գարնտաչը պէօլտիւքտէ դեչէչ դըսմ քէնտինէ կէլէճէք պիր։ Զօդ տէֆ'ա չօճուգլար աթալարըյա քիլիսէյէ եա ճէմա'աթ եէրինէ կէլիրլէր, վէ պէլլի եէրլէրտէ օթուրուրլար։ Պա'տէհու քէնտիլերտէն պէօյիւք եախօտ իսթիյար քիմսէլէր կէլտիքտէ դալգըպ եէր վէրմէզլէր, հէր քէս «էնդ բահաթընը ա-բար, վէ պէօյլէ էթմէյէն իսէ իչինի պիլմէզ սայըլըր։ Ֆաղաթ պու եանլըշ տըր։ Պիր դասընն թանըրըմ քի, քիլիսէյէ կէլտիյինտէ պա'զէն քէնտի գանէիսընը կէնճ զըզլար վէ կէլինլէր տօլտուրմըշ օլուր։ Պինտէ պիրի պուլունուր քի, գալգըպ պու հանըմա եէրինի վէրսին։ Պէօյլէճէ օ կիտիպ քիւչիւք չօճուգլարընն եանընտա օթուրմադա մէճ-պուր օլուր։ Պու հանըմընն քէնտի եէրինի թալեպ էթմէյերէք մահճուպլըզ իլէ էնկին եէրէ օթուրմասը մէտհէ չայան իսէ տէ, տիկէր թարաֆտան մէզպուրէ զըզլարա պա-զըպ տա «Նէ միւնասէպէթսիզ պիր չէյ» տէ-մէմէք պանա միւմքինսիզ տիր։ Ինճիլին «Հիւրմէթ էթմէքտէ պիրի պիրինիզէ թէգատիւմ էտինիզ» քելամընը ֆիքրտէ սաղլար իսէք, էտինէ պիլտիյիմիզ չօգ չէյլերի պաչ-դալարա ֆէտա էթմէյէ բազի օլաճաղըզ։ Պէօյլէ ֆէտա էտէճէք քիւչիւք չէյլեր նէ՞ տէ չօգ տըր։ Սթէչէ եազըն օթուրմադ, թա'ամընն էյի զըսմընը ալմադ, պիչիմի դաչըզը սէչմէք, եումշադ եաթաղը ալմադ, պաչ-դասը իլէ պիրլիքտէ սիւֆիւրիւր իքէն էյի սիւֆիւրկէյի քէնտիսի ալմադ, պէրապէր իչ կէօրիւր իքէն պէյէնտիյի զըսմը քէնտիսի կէօրմէք, օյուն օյնար իքէն «Պէն էպէ օլայըմ» տէյիւ տէօյիւչմէք վէ սա"իրէ։ Ահ, պու քիւչիւք չէյլեր վասրթասըյլէ թապի-'աթըմըզտա կիզլէնմիշ օլան զարարը օթ-լար նէ՞ թէզ մէյտանա կէլիրլեր։

Պա'զէն քէնտի արզուսընը իճրա էթմէ-մէք իչիւն պէօյիւք ֆէտաքեարլըզ լաղըմ տըր։ Պիր գաչ սէնէ էվվել տէնիզտէ պէօ-յիւք պիր կէմի պաթմադտա իտի։ Եօճուլար վէ կէմիճիլեր կէմինին քիւչիւք գա-յըզլարընա պինմիշ օլարադ սօն գայըզտա անճադ պիր քիմսէ իչիւն եէր վար իտի. կէմիտէ իսէ օտալարտա խըտմէթ էտէն պիր տուլ դատըն իլէ իքինճի գափտան գալմըշ իտի։ Էկէր իքիսի տէ գայըզա էնսէ պէլքի գայըզ պաթըպ իչինտէքիլերին քեաֆֆէսի զայ' օլաճադ իտի։ Զէվալը գատըն չօգ գա-սավէթ վէ ճը իլէ տօլարադ ուզադ մէմ-լէքէթտէքի էօքսիւզ չօճուգլարընը տիւշիւ-նիւյօր իտի։ Եանընտա տուրան՝ կէնճ, գուվ-վէթլի վէ կիւզել հէյ"էթլի իքինճի գափտան իսէ էօքսիւզ չօճուգլարընն եաչամասը իչիւն պու գատընընն փէք աղըր զահմէթլէ չալըշ-մադտա իտիյինի տիւշիւնմէքլէ «Պու գուր-թուլմալը վէ պէն էօլմէլիյիմ,» տէյէրէք գուվվէթլի գօլարըյա թուտուպ թէզճէ պու գարըյը գայըզա գօտու, վէ պա'տէհու չափդասընը չըգարըպ անլէրէ վէտա' էթտի, վէ պիր գաչ տաղիդա սօնրա օլ ճէսիմ կէ-մի վէ անտէ օլան 'ալիճէնապ կէնճ տէնիզ մէզարընա էնտիլեր։ Մէզքիւր կէնճին պու հարէքէթինէ քիմ հայրան օլուպ «Ամֆէրին» տէմէզ։ Ունութմայալըմ քի 'էօմր նէ դա-տար թաթը, նէ դատար գըյմէթլի իսէ, անտէն թաթը վէ անտէն գըյմէթլի չէյլեր տէ վար տըր։ Հագիդաթ, 'ալիճէնապլըզ, Ալլահըն էմրի՝ պու չէյլեր 'էօմրտէն գըյ-մէթլի տիր, վէ Յիսուսա պէնզեր օլմադ իս-թէր իսէք, քէնտիմիզի վէ նէֆսէ տա"իր օլան չէյլերի ունուտուպ հագդը վէ տօղ-ըրույը արամալըզ։ Իչպու նէֆսփէրէսթլիք օթունը քէօքիւնտէն չըգարմադ իսէք, քէնտի սաչադլարընը օլ դատար տէրին աթար քի, պիւթիւն դալպի քէնտիսի իչիւն զաղթ էտէր, վէ օրատա էյի պիր չէյ պիթէմէզ։ Պու խուսուստա կէրէք քէնտիմիզի վէ կէ-րէք չօճուգլարըմըզա օլ դատար տիզդաթ էտէլիմ քի, օլ սօն կիւնտէ «Ղալիպ օլան-լար» արասընտա պուլունա պիլէլիմ։

Բապպտա զըզ գարնտաչընընը

Թալաս Գ. Փ. ՖՇՈՒԼ

Ի'ԼԱՆԱԹ

Իզմիրտէ վագը' Ամէրիգան զըզլար մէք-թէպի էօնիւմիւզտէքի ալաֆ. Հոկտ. 4ինճի կիւնիւ քիւչատ էտիլէճէք տիր։ Իչպու մէք-թէպտէ Ինկլիզ, Ֆրանսըզ, Եունան վէ Էր-մէնի լիսանլարը, վէ 'իւլումը բիյաղլէյ, 'իւլումը թապի'էյ, 'իլմի հարէքէթ ի պէ-տէնիյէ, էլ իշլերի վէ ֆէնն ի մուսիդի վէ պունլարտան մա'տա պիրինճի մէրթէպէտէ օլան պիր մէքթէպտէ էօյրէտիլէն 'իւլումը սա"իրէ սուրէթ ի էսասիյէ վէ միւքէմմէլէ-տէ թէարիս էտիլմէքտէ օլուպ, մէսաբիֆ ի թէարիսիյէ վէ թա'ամիյէսի տախի միւ'թէ-տիլ տիր։

Տահա զիյատէ մա'լիւմաթ ալմադ իսթէ-յէնլերին մէքթէպ ի մէզքիւր Միւտիրէսի Միս Ա. Մ. Լօրտա միւրաճա'աթ էթմէլերի։

Եարընն կէնճլերին տու'ա մէճլիսի սա'աթ 8½տա Ամէրիգան Խանը 'իպատէթխանէսին-տէ ին'իդատ էտէճէք տիր։ Տու'ա մատտէսի Մատթ. 7. 24տէ պուլունուր։

ՇՈՒՐՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՅԱՍԻՅԷ

Բուսի Սեպտ. 7, Վէ Ալաֆ · Սեպտ. 19, 1891

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

Ամէնս որը Գոնսթանդինոպլ նամ թէլէդրաֆ չիրքէթինին Լոնտրասան ախզ իլէ նէչը էթմիյի պիր զըթ'ա թէլէդրաֆնամէտէ Սվսթրիա 'ասաքիրի մանօվրալարընին դանա'աթալաչ պիր սուրէթէ իճրա օլունմասը վէ 'ասաքիրին հարաքեաթ ը 'ումումիյէսի նազիս խոյի իֆատէ օլունմըշ իսի։ Ինթիմալէն թէլէդրաֆնամէ ի մէղքիւբ մանօվրալար հադզընտա ճիտան պիր մա'լիւմաթ վերմէք մէրամընտան իսէ, մանզա սիյասի պիր մագսէտէ մէպնի չէքիլմիշ տիր։ Սեպտ. 4իւնճիւ կիւնիւ հավանընն հատտէն զիյատէ հէրարէթինտէն նաչի պա'զը նէֆէրլերին թադաթտան տիւշտիւյիւ տօղրու օլուպ, էօյլէնտէն պիր աղ սօնրա մանօվրալարա խիթամ վերիլմիշ տիր։ Իլք տէֆ'ա օլարադ տիւմանսըզ պարուէթ դուլլանըլմասը 'ասաքիրի շաշբրթմըշ օլուպ, պունտան մա'տա ֆէնն ի 'ասքերիտէ նէվիճատ օլան պա'զը ուսուլլար իթթիխազ օլունմըշ տըր քի, 'ասաքիր ի մէղքիւբէ իշպու ուսուլլարտա էվվելճէ միւմարէսէ քէսպ էյլէմէմիշլեր իսի։ Ֆագաթ իշպու մանօվրալարընն սուրէթ ի միւքէմմէլէտէ իճրա օլունաբզը ֆէնն ի 'ասքերիյէ վազըֆ զէվաթ թարաֆընտան ի'թիրաֆ օլունմըշ տըր։ Ալմանիա Իմփէրաթօրը սիւվարի ալայընն էթմիյի պիր հիւճումէն օլ դատար մանզուզ օլմուշ քի, տիզինին զա'իֆ օլաբզը խաթրընտան չըզարագ հարաքեաթըն հէր պիր ճիհէթինի նազար ը թէտգիգատէն կէչիրմէք իչիւն թէքրար պէ թէքրար աթատան էնմիշ վէ աթա պինմիշ տիր։ Միւշարիւէյհ հազրէթլերի Արչիտիւգ Ալպրէխթ թարաֆընտան՝ քէնտիսկյէ Սաքսոնիա Դրալընընն սըհհէթինէ օլարադ թէքլիֆ էտիլէն դատէհէ ճէվապէն իրատ էթմիյի նուրթդտա չէօյլէ տէմիշ տիր։ «Զաթ ը 'ալի ի ֆէխիմանէլերինէ իֆատաթ ը վազը'անընդտան տօլայը պէյան ը թէչէքքիւր էթմիյիմ սըրատա արդատաչլարըմ պուլունան 'ասաքիր ի իմփէրաթօրիլէրինին պիր գըսմը թարաֆընտան իճրա օլունճադ մանօվրալարա իչթիրաք էթմէյէ սէնավէրլերինի տա'վէթ էթմէյինտէն տօլայը հաչմէթլու Իմփէրաթօր հազրէթլերինէ դարչը հասըլ օլան չիւքրանըմը իլզնար էթմէյի վազիֆէտէն 'առտ էյլէրիմ։»

Իմփէրաթօր հազրէթլերինին Սվսթրիա օրտուսընա մէնսուպ հէր պիր նէֆէրի արդատաչը թէմիյէ էթմիյի իշպու նուրթդ փէք կիւզել պիր թէ"սիրի մուճիպ օլմուշ տըր։ Պու միւնասէպէթլէ Սրէնդարը մուխլիրի պէր վէճհ ի զիյր իտարէ ի դալէմ էտիյօր. «Մանօվրալարտա միւսթախտէմ 70,000 նէֆէր 'ասաքիր թադիտ մուհարէպէնին հէր պիր ճիհէթինտէն մահզուզիյէթ հիսս էտէն, հէր չէյի նազար ը թէտգիգատէն կէչիրմէք իչիւն միւմքին օլան հէր զայրէթի տիրիլ էթմէյէն վէ մանօվրալարընն խիթամընտա Սվսթրիա օրտուսը հազզընտա լիսան ը սիթայիշքեարանէ գուլլանան կէնճ Իմփէրաթօրա իշպու զիյաֆէթատէն էվվել տախի նազար ը հայրէթ վէ իհթիրամ իլէ պազմադտա իտիլէր։»

Սվսթրիա 'ասաքիրի մանօվրալարը Սեպտ. 7ընճի կիւնիւ խիթամ պուլմուշ օլարադ, եէվմ ի մէղքիւբտէ Ալմանիա Իմփէրաթօրը միւթթէֆիգի պուլունան Սվսթրիա Իմփէրաթօրը հազրէթլերինտէն միւֆարէգաթլա Միւնիխէ 'ազիմէթ էտիպ, չէհր ի մէղքիւբտէ Նա"իպ ի հիւքիւմէթ թարաֆընտան իհթիրամաթ ը ֆա"իգա իլէ դաղուլ օլունմըշ տըր։ Պավիէրանընն մուխթարիյէթ ի իտարէսինի մուհաֆազա իտտի'ասընտա պուլունան Պավիէրալըլարընն հասէտինի թահրիք էթմէմէք իչիւն միւշարիւէյհ հազրէթլերի Ալմանիա Իմփէրաթօրը սըֆէթիյլէ տէյիլ, իլա սըրֆ Փրուսիա Դրալը վէ Պավիէրանընն միւթթէֆիգի սըֆէթիյլէ իզնար ը վիճուա էյլէմիշ տիր։ Պու սըֆէթլէ միւշարիւէյհ հազրէթլերի 50,000 նէֆէր Պավիէրա 'ասաքիրինէ բէտմի կէչիա իճրա էթտիրմիշ, վէ Միւնիխ չէհրի սէքէնէսի թարաֆընտան սուրէթ ի սամիմէտէ մազհար ը իհթիրամ օլմուշ տըր։

—Կէչէն հաֆթա Ֆրանսըզ 'ասաքիրի մանօվրալարը տախի քէմալ ը կէրմի իլէ իլէրի կէօթիւրիւլմիշ տիր։ Պաշ վէքիլ վէ Հարպկյէ նազըրը պուլունան Մ. տը Ֆրէյսինէ պու միւնասէպէթլէ իրատ էթմիյի նուրթդտա մէհարէթ ու իգթիտարլարընտան տօլայը զապիթան իլէ նէֆէրաթը թէպրիք վէ մեահ էթտիքտէն սօնրա սէօզիւնէ պէր վէճհ ի աթի տէվամ էյլէմիշ տիր. «Ֆրանսանընն պագտ ու իսթիդրարընա խըտմէթ էտէն վէսա"իթին էն մուհիմմէրինտէն պիրի օլան օրտումըզընն միւքէմմէլիյէթի էսպապընը իսթիհսալ էթմէք պապընտա էլտէն կէլէն հիչ պիր զայրէթի տիրիլ էթմէյէլիմ։ Հիսսիյաթ ը վաթանփէրվէրանէնիզտէն նաչի մէսէրէթինիզի մուճիպ օլան վազը'ալարտա օրտուսընն հիսսէսի օլմուշ տըր։ Էվրօփանընն մէչհուտը վէ Ֆրանսանընն իֆթիխարը օլմագ իւզրէ օրտուսընընը իսրաղ էթտիյի թէրագզյաթ ը 'ազիմէ իւզէրիմիզէ պա'զըլարընն նազար ը իթմինան վէ տիկէրլերինն նազար ը իհթիրամ իլէ պազմասընը մուճիպ օլմուշ տըր։ Պունտան մա'տա, օրտուսընընը հալ ը հազրը հիւքիւմէթ ի ճիւմհուրիյէնին զայրէթ ի 'ազիմէ թալէպ էտէն մագսէտլէրէ վասըլ օլմագա միւսթա'իտ պուլունաբզընը, վէ ումուր ը միլլիյէնին իրմալը ճիհէթիյլէ իմփէրաթօրլըգ դատար սէպաթը օլաբզընը իսպաթ էյլէմիշ տիր։ Էլ եէվմ Ֆրանսանընն տէրէճէ ի դուվվէթինտէն հիչ պիր քիմսէ չիւպհէ էթմէյիպ, տա"իմա 'ազիլ օլաբզըմըզը իսպաթ էտէճէյիզ։»

—Ռուսիատա վէ զըսմէն Ինկիլթէրրատա տախի մանօվրալար իճրա էտիլմէքտէ պուլունըրմըշ տըր։ Սրէնդարը Ինկիլթէրրանընն նիսպէթէն ուֆագ օրտուսընտան պահս էթտիյի էսնատէ չէօյլէ տէյօր. «Էվրօփա դարասը տիւվէլ ի մու'ազզամասընտան հէր հանկի պիրինին Ինկիլթէրրայը տիւնեանընն տիկէր զըսմընտան այրրան մէվզի' ի պահրի իլէ միւպատէլէ իչիւն եարըմ միլիոն 'ասքէր վերմէյէ մէսէրրէթլէ բաղի օլաճաղը չիւպհէտէն միւսթաղնի տիր։»

—Զիլի ումուրը ինթիզամ քէսպ էթմէքտէ օլմագին, գոնկրէս ֆըրդասընա մէնսուպ օրտուսընն պիր գըսմը քիւլլիսի տաղըսըլմըշ տըր։ Բիյասէթ վէքեալէթինտէ պուլունան դաթ կէչէն հաֆթա սէհվէն տէտիյիմիզ իւզրէ ճէն. Պագուէտանօ օլմայըզ, ճէն. Ճօրճ Մօնթ տըր։ Բէ"իս ի ճէտիտին ինթիխապը Նոյ. 18ընճի կիւնիւ վուզու' պուլաճաղ տըր։ Ալման վէ Ամերիգա հարպ սէֆինէլերինէ իլթիճա էթմիշ վէ ֆըրդա ի մուխալիֆէյէ մէնսուպ օլան ֆիրարիլեր հիւքիւմէթ թարաֆընտան թալէպ օլունմըշ իսէ տէ, հիւքիւմէթ հիմայէլերինի տէր 'իհտէ էթմէտիյի էճլէէն սիւֆէն ի մէղքիւբէ գամանտանլարը մէրգումուն ֆիրարիլերի թէսլիմ էթմէմիշլեր տիր։ Ֆիրարիլեր Փէրույա կէօթիւրիւլերէք սալը վէրիլմիշ տիրլեր։

—Մօսքօվտէ Վէքոմոսթէ նամ զազէթա Ռուսիատա գըթլըզընն հիւքմ սիւրմէքտէ օլաբզը էյալէթլեր իչիւն պիր ի'անէ ճէտվէլի աչմըշ օլուպ, քէնտինէ կէօնտէրիլէն ի'անէլերի պու մագսէտ իչիւն մունթազամէն թէչէքքիւլ էթմիշ օլան գամիթէլերէ թէսլիմ էտճէյինի իֆատէ էյլէմէքտէ տիր։ Տիկէր զազէթալար պու մագսէտ իչիւն հիւքիւմէթտէն ազչէ իսթիդրազ օլունմասընը թէքլիֆ էթմէքտէ տիրլեր։ Էլ եէվմ Ռուսիա խազինէ ի իմփէրաթօրիսինտէ 15 միլիոն ռուպլի նազտ ազչէ մէվճուտ իսէ տէ, զազէթալարընն իֆատէսինճէ թէհվին ի իհթիյաճ վէ տէֆ' ի զարուրէթ իչիւն պունընն 8 միլլի մէպլաղ լազըմ տըր։ Պա'զը չէհրլերաէքի էքմէքճիլեր ուն ֆիյ"աթը իւզերինէ 100տէ 5տէն զիյատէ քեար գամամաղը թէ'ահհիւտ էթմիշլեր տիր։

—Գաթօլիք քիլիսէսի ի'թիգատընճա, Սեպտ. 2ընճի կիւնիւ Պիքիր Մարիամընն եէվմ ի վէլատէթի օլմագին, գըսմ ը ա'զէմի իթալիալըլարտան միւրէքքէպ օլան խայը զէվվար Լօրէթօտա վագը' «Պէյթ ի Մուգատտէս»ի զիյարէթ էթմիշլեր տիր։ Լօրէթօ Իթալիանընն սահիպ ի չարզիսինտէ վագը' ուֆագ պիր չէհր օլուպ, «Պէյթ ի Մուգատտէս»ինն հիքեայէսի չունտան 'իպարէթ տիր։ Սօն 600 սէնէ զարֆընտա խայը Փավալար թարաֆընտան նէչը օլունան թահրիրաթ ը միւրչիտանէլեր իլէ իշպու հիքեայէյէ ինանմադ էմր ու թէնպիհ օլունմըշ տըր։— 'Ազիզ Մարիամընն վէֆաթընտան սօնրա բէսուլլեր անընն պէյթինի քիլիսէ օլմագ իւզրէ թագտիս էտիպ, տէրունինտէ հալա պագի օլան պիր թաչ մէզպահ հավտըլար վէ իւզերինէ Խէլասքեարընն թասվիրինի կէօսթէրէն պիր ուֆագ խաչ բէզ էթտիլէր։ Պունտան մա'տա, Պիքիր Մարիամը թիզքեարէն վէ էրզ ազաճընտան մա'մուլ պիր սանէմ տախի տիքտիլեր քի ասմուլ պիր սանէմ տախի տիքտիլեր քի ասնընն նիւմունէսի Ինճիլ մուհարրիրի Ղուկասընն եէտիյլէ եափըլմըշ իսի։ Թարիխ ի Միլատ 74տէ Նազարէթ մուհասէրէ վէ եաղմա օլունը իսէ տէ, Պիքիր Մարիամընն պէյթի մին թարաֆ Իլահ մուհաֆազա էտիլտի։ Գոնսթանթինօս Իմփէրաթօրընն վալիտէսի Սէնթ Էլենի էվվելճէ էթրաֆընա գալընն թաչ տիվար չէքմիշ օլաբզը պէյթ ի մէղքիւբը 307 թարիխինտէ զիյարէթլէ էօնիւնէ պիր հէյքել ինչա էթտիրտի։ Հէյքելին այնընտա չու կիպլի պիր թահրիրաթ հէքք օլունմըշ իսի. «Պէն ի պէչէրին խէլասընընը իլք էսասը իշպու մէսքէնտէ վազ' օլունմըշ տըր։» Սալիպիյունընն մազուսպիյէթինտէն սօնրա Նազարէթտէ տինտար Իմփէրաթօրիչանընն եափտըրմըշ օլաբզը քիլիսէ իլէ տիկէր 'ազիզ մահալլեր մուխթարայա տիւչար օլուուլար։ 1291 սէնէսի Մայիս 10ընճը կէճէսի մէլէքլեր Պիքիրին պէյթինի թէմէլինտէն այբրարագ Սարիաթիզ տէնիզի քէնարընտա վէ Թերսալթօ վէ Ֆիումէ չէհրլերի պէյնինտէ վազը' պիր տէփէճիք իւզերինէ վազ' էյլէտիլեր։

Պէյթ ի մէղքիւբընն պու վէճհլէ նագլ օլունմասը էհալիյի միւթէհայիր գըլոը իսէ տէ, բիվայէթէ նազարէն, միւսինն վէ էօլմէք իւզրէ օլան պիր բահիպ եաթաղընտան իֆագաթ պուլմուշ օլարադ գալգըպ, միւ'ճիզէյի իղահ էյլէտի։ Պա'տէհու բահիպ ի մէրգում սա"իր իւչ բահիպլերլէ պէրաբէր

Նաղարէթէ կէօնտէրիլիպ, օրատա իճրա էթտիյի թանդիդաթ իլէ պինանը Նաղարէթտէքի «Պէյթ ի Մուզատտէս» օլորշլընը թաստիդ էյլէտի։ Պունտան իւչ սէնէ սոնրա, կա՛նի 1294 թարիխնտէ «Պէյթ ի Մուզատտէս» պէ թէքրար եէրինտէն զալորրլարագ Լօրէթօյա կէօթիւրիւլտիւ։

Եէվմի վէլատէթէ միւսատրֆ Սեպտ. Շնճի կիւնիւ կէճէսինտէ Գաթօլիք քէօյլիւլէր սա՛աթլարճա քիլիսէնին տրշ թարաֆընտա տուրուպ «Մարիամ, պիղէ ռիւճու՛ էյլէ. հիւսնա խաթուն, պիղի պէ թէքրար զիյարէթ էյլէ. Մարիամ, պէյթինէ 'ավտէթ էյլէ,» տէյէրէք ֆէրեատ ու ֆիղան էթմէքտէ իտիլէր։

—Սեպտ. Ցընճը կիւնիւ մէրքէզի Ամէրիգատա վաղը՝ Սան Սալվատոր ճիւմհուրիյէթի տախիլինտէ տէհշէթլի պիր դէղէլէ վուգու՛ պուլմուշ օլուպ, պու պապտէ ՆէՍէրէ Հէրալ զաղէթասընա շէքիլէն պիր գէթա թէլէղրաֆնամէտէ շէօյլէ տէնիլմիշ տիր. «Սան Սալվատորսա վուգու՛ պուլան շիտտէթլի զէղէլէտէն նաշի նուֆուսճա փէք չօղ թէլէֆաթ օլուպ, խասարաթ ը սա՛իրէնին միգտարը պիր չօղ միլեօնլարա պալիղ օլմուշ տըր։ Խայը շէհրլեր քիւլիյէն խարապ օլմուշ, վէ ալընան խապէրլերէ նազարէն, սահիլ պոյունտա օլանլարտան մա՛տա տախիլի մէմլէքէթտէ քեա՛ին շէհրլերին քեաֆֆէսի սարսընթըտան զարարտիտէ օլմուշլար տըր։»

Բէզալիք Մատրիտտէն Սեպտ. 14 թարիխլէ շէքիլէն պիր թէլէղրաֆա նազարէն, Թօլէտօ էյալէթինտէ սէյլ կիպի եաղան եաղմուրլարտան հասըլ օլան սուլար Գոնսուէարա շէհրինի վէ հէվալիսինտէ պուլունան պիր դաշ քէօյլերի պասարաղ խանէլերի ալըպ կէօթիւրմիւշ տիր։ Էհալիսէն թազրիպէն 2,000 քիշինին զաղաղէտէ օլորղը սէօյլէնիյօր։

—Տօգուզ սէնէ Ֆրանսըզ ճիւմհուրիյէթի րիյասէթինտէ պուլունմըշ օլան Մ. Ժիւլ Կրէվի 78 եաշընտա օլորղը հալտէ Սեպտ. Ցընճը կիւնիւ վէֆաթ էյլէմիշ տիր։ Միւթէվէֆֆա ի միւշարիլէյհ իլք տէֆ՛ա օլարաղ 1839 թարիխինտէ թանըլըպ, աղ միւտէթ սոնրա խաթիպ հալինտէ քէսպ ի իշթիհար էյլէմիշ տիր։ 1848 թարիխինտէ մէճլիս ի միլլիյէ ըէ՛իս ի սանի ինթիխապ օլունտը իսէ տէ, Լուի Նափօլէօնին մէսլէքինի թաղլիհ ու հիւքմ էյլէտիյի էճլանէն մէվզի՛ինտէ զբսա պիր միւտէթ զալորզտան սոնրա 1852տէ հապս էտիլտի։ 1868է տէյին մէ՞մուրիյէթի սիյասիյէտէն շէքիլմիշ զալորղը հալտէ թարիխ ի մէղքիւրտէ պէ թէքրար մէճլիս ի միլլիյէ ըէ՞իս ինթիխապ օլունտը։ Պիր դաշ սէնէ մէճլիս ի մէղքիւր րիյասէթինտէ պուլունտրզտան սոնրա Մարէշալ Մաղ Մահոնին իսթի՛ֆասը իւղերինէ 670 ըէյտէն 506 ըէյ զաղանարաղ 1879 սէնէսի Յունվ. այընտա ճիւմհուրիյէթ րիյասէթինէ ինթիխապ օլունտը։ Միւթէվէֆֆա ի միւշարիլէյհ 1885 սէնէսի Դեկտ. այընտա մէ՞մուրիյէթինտէ իպզա էտիլմիշ օլուպ տամատը Մ. Ուիլսօնին նիշան սաթմաղ մէս՞էլէսինէ տախլը օլմասա իսի, ինթիմալէն գայտ ը հայաթ շարթըյլէ րիյասէթտէ զալաճաղ իսի։ Օլ վաղթ քէնտիսի հաղզընտա տէվէրան էտէն էֆքեար ը 'ուսմումիյէտէն նաշի իսթի՛ֆասընը վէրմէյէ մէճպուր օլուպ, պու անէտեյին քէօշէ ի ինղիլատա 'էօմր կէչիրմիշ տիր։ Միւթէվէֆֆա ի միւշարիլէյհ Փազար էրթէսի կիւնիւ տէֆն էտիլմիշ օլուպ, մէսարիֆ ի թէսֆիրինիյէնին հիւքիւմէթ թարաֆընտան թէսվիյէսինէ, վէ միւթէվէֆֆանընը բիյասէթի դէմանընտա պաչ վէքիալէթտէ պուլունմըշ օլան զէվաթընն ճէնազէ ալայընտա հաղըր պուլունմասընա հիւքիւմէթճէ զարար վէրիլմիշ տիր։

—Կէչէն հաֆթա Զիհարշէնպիհ ազչամը Պօզաղիչի վափօրլարընտան պիրինին կէօյերթէսինտէ օթուրտըղմըզ էսնատէ Թրիէսթէյէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ էթմէք իւզրէ օլան Թաբրէնա նամ Իթալիա վափօրընընն պիր եէտէք վափօրընտան չէքիլմէքտէ օլորղընը կէօրտիւք։ Պիզիմ կէօրտիւյիւմիւզտէն 32 սա՛աթ սոնրա Թաբրէնա Ամինանընն ճէնուպ ճիհէթինտէ վաղը՝ Սանիում պուրնու եաղընընտա Թէաալա նամ պիր Եունան վափօրլյէ չարփըշարաղ տէնիղ միւսթէղրաղ օրմուշ տըր։ Գըրդ քիչի Թէաալա վափօրընա վէ 16 քիչի տախի Թաբրէնանընն սանտալլարընտան պիրինէ կիրէրէք գուրթուլմըշլար. խսէ տէ, գաղանընն վուգու՛ը էսնասընտա եօլճուլարտան չօղու աչաղընտա գամարատա ույումադտա օլորղլարընտան նուֆուսճա խայը Թէլէֆաթ օլմուշ տըր։ Իպթիտա 100 քիչի թէլէֆ օլտու տէյիւ Թէվաթուր էտիլտի խսէ տէ, խապէր ի մէղքիւրընն միւսալաղալը օլորղը թէհազզուզ էթմիշ տիր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Ինկիլթէրրա տէմիր եօլարը միւտիր ի 'ումումիսի միրալայ Ռիչ վէ Հինտխթան փօսթա վէ թէլէղրաֆ նազըրը Մր. Հարվէյ Մանճարիսթան Թիճարէթ նազըրը Մ. Պարօսըն նէզտինէ 'ազիմէթլէ Ավանիա, Ավսթրիա-Մանճարիսթան վէ Սէլանիք թարիղիյէ Հինտխթանա կէօնտէրիլէճէք փօսթալարըն եէնի եօլու հաղզընտա իճրա ի միւզաքէրաթ վէ թէտղիղաթ էյլէմիշլէր տիր։ Ինկիլթէրրա փօսթախանէսի իշպու մաղսէտ իշիւն հաֆթատա ալթը տէմիր եօլու 'արտապասընա միւհթաճ օլուպ, շիւպհէսիզ մունթազամէն փօսթա կէօնտէրէճէյինի տէր 'իւհտէ էտէր։ Մ. Պարօս իշպու մաղսէտին իլերի կէօթիւրիւլմէսի իշիւն էլտէն կէլէն հէր զայրէթի տիրիլ էթմէմէյէ սեօզ վէրմիշ օլուպ, Ինկիլիզ մուրախխասլար շիմտի Սէլանիյէ կիթմէք իւզրէ տիրլեր։ Իշպու մէս՞էլէնին հալը պապընտա տէվլէթլեր 'պէյնինտէ ի՞թիլաֆ ը էֆքեար հուսուլէ կէլիր իսէ, Սէլանիք չէհրի էհէմմիյէթ ի 'ազիմէ քէսպ էտէրէք Հինտխթան, Ավսթրալիա, Չին-Մաչին, Մըսը վէ չարգի Աֆրիգա փօսթալարընն մէվրուտաթ վէ մէրսուլաթը իշիւն Լիվրօվա ճիհէթինտէ Պրինտիզի շէհրինին եէրինի թուսթաճաղ տըր։

—Կիրիտ վալի վէքեալէթինէ նասպ ու թա՛եին պույրուլմըշ օլան սապըգ թիճարէթ վէ Նափի՛ա նազըրը տէվլէթլու Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշա հաղրէթլերի կէչէն հաֆթա Ճում՛ա կիւնիւ ճէցիրէ ի մէղքիւրէյէ միւվասէլէթ էթմիշ օլուպ, միւվասէլէթի իւղերինէ մաղամը սամի ի Սատարէթիսէնտէքի քէնտիլերինէ չու կիպի պիր թէլէղրաֆ քէչիտէ պույրըլմըշ տըր. «Ավանթըֆ ը պինհայէ ի հաղրէթ ի Փատիշահի ճիւմլէ ի ճէլիլէսինտէն օլարաղ խըտմէթ ի Սատարէթ պու՝ քէրրէ 'իւհտէ ի 'ամիղլյէ թէվճիհ վէ իհսան պույրուլմըշ, վէ 'ամն ի իլահիյէ միւթէվէքքիլէն վէ իմատատը բուհանի ի հաղրէթ ի Փէյղամպէրիյէ միւթէվէսսիլէն իֆա ի վազիֆէյէ միւպաշէրէթ էտիլմիշ տիր։ Վէլի ինի՛մէթ ի պիմինէթիմիզ թամտար ը 'ալի իղթիտար էֆէնտիմիզ հաղրէթլերինին ամալ ը խայր իշթիմալ ը Հիւմայունլերի սալթանաթ ը Սէնիյէլերինին ի՛թիլա ի չան ու չէվքէթի վէ թէպա՛ա ի սատրգա ի Շահանէլերինին խսթիքմալ ը ըէֆահ ու բահաթը գազիյէ ի միւ՛թէնապէհասը օլորղընտան, պու էմնիյէ ի խայրիյէյէ թէվֆիղէն իֆա ի վէզա՞իֆ ի մէվտու՛այէ քէմայէնպիղա (լայըգ ը վէճճ իւզրէ) սարֆ ը մաղտէրէթ պույրուլմասը պապընտա։»

ՀԵՎԱՍ

Ֆի 24 Ագուսթոս, սէնէ 307

—Ամէրիգէ Վաշինկթոն սալթանաթ ը Սէնիյէ սէֆիրի պուլունան ֆէրիդ Թէվֆիղ փաշա հաղրէթլերի Թիճարէթ վէ Նափի՛ա նազարէթինէ նասպ ու թա՛եին պույրուլմըշ օլմաղին, կէչէն հաֆթա իֆա ի վազիֆէյէ միւպաշէրէթ էյլէմիշ տիր։ Սէլանիք վիլայէթի վալի ի ճէտիտի Զիհնի փաշա հաղրէթլերի մահալ ը մէ՞մուրիյէթլերինէ 'ազիմէթ էթմիշլէր, վէ սապրգ Տախիլիյէ նազըրը Միհնիր փաշա հաղրէթլերի տախի Խիւտավէնտիկեար վիլայէթ ի ճէլիլէսինէ վալի նասպ օլունմըշլար տըր։ Վիէննա սալթանաթ ը Սէնիյէ սէֆիրի Զիյա պէյ պուրատա օլուպ, Սէն Փէթրսպուրկ սէֆիրի Հիւսէյին Հիւսնի փաշա Տէր ի Սա՛ատէթ կէլմէյէ էմր ալմըշլար տըր։

—Տէր ի Սա՛ատէթ Իրան սէֆիր ի ճէտիտի Միրզա Էս՛ատ Ուլլահ խան հաղրէթլէրի 10 սէնէ Սէն Փէթրսպուրկ Իրան սէֆարէթինտէ պուլունմըշ օլուպ, միւշարիլէյհ հաղրէթլերինին միւքէմմէլ պիր տիխլօմաթ, վէ լիսան ը Ֆարիսի կիպի լիսան ը 'Օսմանի վէ Ֆրանսէվիյի տախի քէմալ ը սուհուլէթլէ թէքէլլիմմէ մուգթէտիր օլորղը սէօյլէնմէքտէ տիր։

—Մասէյն ի Հիւմայուն պաչ քեաթիպի տէվլէթլու Սիւրէյյա փաշա հաղրէթլերի թարաֆընտան էրմէնի փաթրիղխանէսինէ պիր թէղքիրէ ի մահսուսէ իրսալ օլունարաղ ճիլուս ը Հիւմայուն ըէ՞ս ի սէնէ ի տէվրիյէսի միւնասէպէթ ի ճէմիլէսիյլէ Փաթրիղ բիւթպէթլու Խորէն էֆէնտի հաղրէթլերի թարաֆընտան խաքիխա ի հաղրէթ ի Շէհրիյարիյէ թաղտիմ զըլընան 'արիզէ ի թէպրիքիյէտէն տօլայը մահզուզիյէթ ի Սէնիյէ թէպլիր ու թէպլիղ պույրուլմըշ տըր։

—Պու հաֆթա զաղէթալարընտա զօլէրատան օլ զատար պահս օլունմադտա տէյիլ իսէ տէ, 'իլլէթ ի մէղքիւրէ Հալէպ, 'Այնթապ, Ճէսր վէ Թէրիֆ չէհրլէրինտէ հալա հիւքմ սիւրմէքտէ տիր։

—Մէսնէտ ի 'ալի ի Սէր'ասքէրիյէ թա՛եին պույրուլան Ռիզա փաշա հաղրէթլերինին միւշիրիյէթ Մէնշուրը Զարշէնպիհ կիւնիւ պա Իրատէ ի Սէնիյէ միւշարիլէյհ հաղրէթլերինին Պէշիքթաշտա Եէնի մահալլէտէ վաղը՝ խանէլերինտէ թէքրիմաթ ը ֆա՞իզա ի լէ գրա՞աթ օլունմըշ տըր։

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Սեպտեմբեր 7/19, 1891

Էս. ու. [գուփ. քեսլէճ]	19 17	Ր. Տ. եօլ սէհմ.	63 25
Թասֆիյէ ի Տիյ. Գայմ.	19	Թահվ. Օսմ.	74 4

ԱԳՉԷ ՖԻՑԱԹԸ, լիրա Օսմ. 100 ղրշտան

Մէճիտիյէ	107 22	Փօլ	89 25
Մէճիտլիք	99 20	Նափօլէօն	87 5
Պէշլիք	101 10	Գրեմից	51 10
Ամերիգադ	101 10	Լիրա Ինկլիզ	110 4

Մանէթ գաիմէ 8 59

ԻՍԹԱՆԳՈԼՅԱ

Ա. ՅԱԿՈԲ ՊՕՅԱՃԵԱՆ ՄԱԹԹԱՍԸՆՏԱ ԹԱՊԻ՝ ՕԼՈՒՆՄԸՇ ՏԸՐ

Ցինճանճրլար եօգուշը, Ամերիգան խան